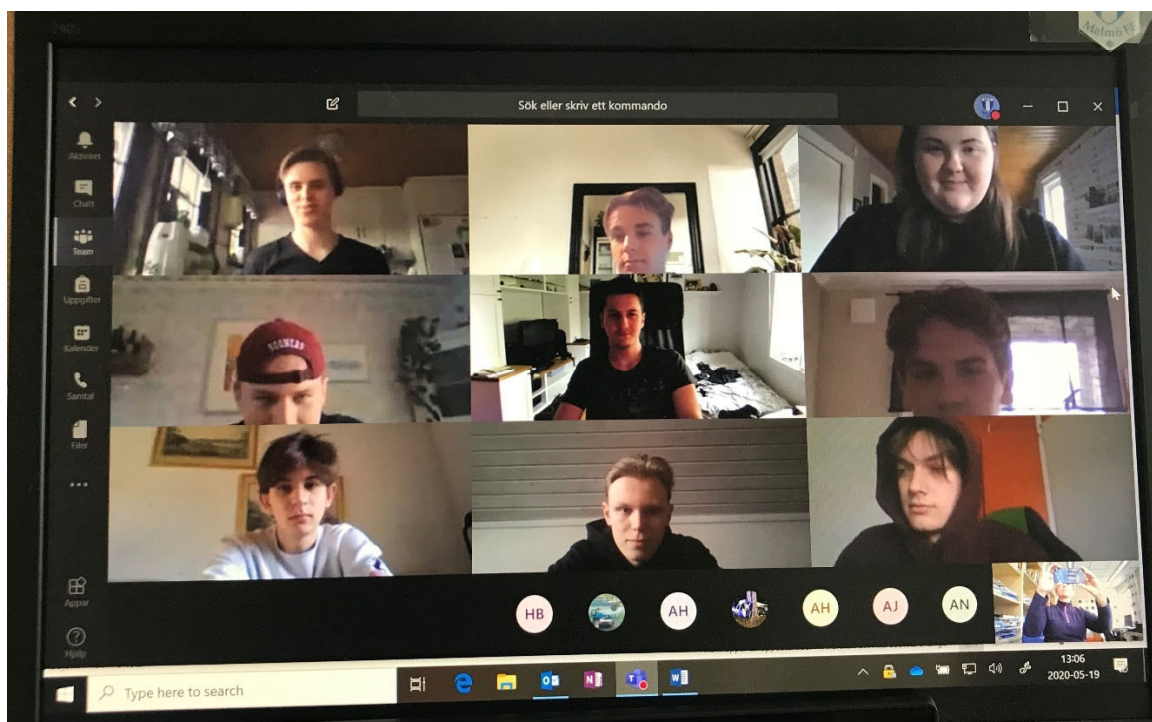

Kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2019/2020

**WILHELM
HAGLUNDS
GYMNASIUM**

Rektors förord

Detta är Wilhelm Haglund gymnasiums (WHG:s) tionde kvalitetsredovisning. Den här rapporten beskriver utvecklingen på WHG under läsåret 2019/2020. Huvudsyftet med kvalitetsredovisningen är att främja kvalitetsutveckling och informera om skolans aktiviteter och utveckling ur olika perspektiv. Redovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder som vidtas för att förbättra måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen ingår som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den är ett hjälpmedel för att analysera och förbättra verksamheten, så att målen förverkligas i ökad utsträckning. I denna redovisning presenteras det övergripande kvalitetsarbete som pågår inom verksamheten.

Wilhelm Haglunds gymnasium bedriver det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Skolan startades 2007 av Sandvik AB och ägs idag av både Sandvik AB och Östhammars kommun. Ägarfördelningen är 91 % Sandvik AB och 9 % Östhammars kommun. Skolan är resultatet av ett unikt samarbete mellan näringsliv och kommun, där utbildningen har utformats i nära samarbete med näringslivet för att motsvara industrins framtida behov. Vår utbildning har utformats för att passa både praktiker och teoretiker, vilket ger våra elever stora möjligheter att läsa utökade kurser. Målet med WHG är att vara ledande i lärande och utveckling av industriella tekniska utbildningar på gymnasial nivå i Sverige. Vi har mycket höga ambitioner och vill ge våra elever de bästa möjligheter för vidare studier eller chans till direkt anställning efter gymnasiet. Det som är utmärkande för vår skola är möjligheten att utöka upp till 3400 poäng.

På vår skola jobbar vi mycket med att motverka mobbning och stärka elevernas känsla av trygghet och trivsel i skolan. Eleverna medverkar i utformningen av utvärderingsstudier och är också delaktiga i skolans cirkulära likabehandlingsarbete.

Trygghetsundersökningen vi genomför är en del av detta och den får genomgående goda resultat. En bidragande orsak kan vara att det är en liten skola med en familjär och ombonad miljö. Elevernas förmåga till ansvarstagande och självständighet, det vi kallar självledarskap, är en viktig del av skolans pedagogiska arbete som både ledning och personal, tillsammans och individuellt, medvetet väver in i den dagliga verksamheten.

Våra examensresultat ligger strax över rikets, men det är svårt att se några tydliga tendenser då betygspoängen varierar från år till år. Dock fortsätter vi ha en stor andel som tar studentexamen, närapå 100 procent av eleverna.

Lärarna lägger stort fokus på att individanpassa för våra elever och ger kontinuerligt stöd. De finns tillgängliga under hela arbetsdagen, liksom den administrativa personalen. Vi förvissas oss om att eleverna ges förmågan att nå goda resultat utifrån sin egen förmåga. Vi vill alltså lyfta deras starka sidor och jobba med de svagare.

Vi är nu inne på det femte läsåret där vi arbetar med FN:s 17 globala mål i fokus. De ämnesöverskridande hållbarhetsprojekten fortskrider. Eleverna får utöva eget inflytande i hur projekten bedrivs. Det går helt i linje med våra prioriterade utvecklingsområden:

hållbarhet, självledarskap och ämnesintegration. Elevernas projekt har presenterats för ledningen, som i möjligaste mån hörsammat önskemål och förbättringsområden inom hållbart leverne på skolan. I personalen utfördes ett pilotprojekt som lägger grunden för *Grön skola* där vi arbetar efter samma metodik som Sandvik Coromant i Gimo i *Den gröna fabriken*.

Den faktor som har påverkat skolans verksamhet mest under läsåret 19/20 är givetvis covid-19-pandemin. Under sammanlagt elva veckor bedrevs undervisningen, med vissa få undantag, på distans. Konsekvenserna av pandemin kommer att påverka vår skola under lång tid, men i stort är slutsatsen att personal och elever framgångsrikt genomförde det viktiga arbete som krävdes.

Vidare vill vi passa på och tacka alla elever, föräldrar, personal och styrelse som hjälpt till att göra denna kvalitetsredovisning möjlig genom att svara på enkäter och komma med kommentarer.

Lena Marklund, rektor

Innehåll

Kontakter	4
Styrelse och ledning	5
Sammanfattning	6
Om Wilhelm Haglunds gymnasium	7
Samarbete med företagen	8
Vår verksamhet	8
GDPR	8
Hållbar utveckling	9
Vårt kvalitetsarbete	10
Elever	11
Hur attraktiva är våra elever på arbetsmarknaden?	13
Möt tre av våra tidigare elever	14
Personal	16
Verkstadslokaler	17
Arbetsmiljö och säkerhet	17
Arbetsplatsförlagt lärande (APL)	18
Gymnasiearbete	21
Internationella utbyten	22
Ung Företagsamhet (UF)	22
Elevhälsa	23
Likabehandlingsplan	24
SYV – studie-och yrkesvägledning	25
Elevnärvaro	25
Elevrådets berättelse	26
Kunskapsresultat	27
Nationella prov och utfall slutbetyg	30
Betygsfördelning	30
Elevernas kursutvärderingar	32
Det pedagogiska arbetet	33
Utvärdering av distansundervisning på WHG VT 2020	36
Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2019 - 2020	42
Prioriterade utvecklingsområden på WHG	44

Kontakter

VD

Anu Lindahl, 026-262813, mobil 070-24 60 855
anu.lindahl@sandvik.com

Rektor

Lena Marklund, 0173-850 61, mobil 076-13 50 707
lena.marklund@sandvik.com

Kvalitetsredovisning

Kristina Samba, mobil 070 – 65 88 107
kristina.samba@sandvik.com

Dan Almcrantz (statistik), mobil 070 – 248 95 78
dan.almcrantz@sandvik.com

Skoladministratör/Studievägledare

Susanne Engman, 0173- 850 64
susanne.engman@sandvik.com

Postadress/ Besöksadress

Gimo Utbildnings AB
Gymnasievägen 2
747 40 Gimo

E-postadress:

whgy@edu.sandvik.com

Styrelse och ledning

Styrelseledamöter Gimo Utbildnings AB

Namn

Joakim Fagerudd, Site Manager

Per Sjöqvist, Manager Finance and Business Control

Anna Hedebrant, Vice President HR

Johan Mildner, Vice President HR

Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd

Lennart Owenius, Kommunalråd, BUN

Peter Nyberg, Kommundirektör

Företag/Organisation

Sandvik Coromant

Sandvik Coromant

Sandvik Coromant

Sandvik Group Functions

Östhammars kommun

Östhammars kommun

Östhammars kommun

Suppleanter

Anna Juneholt, HR Manager

Madeleine Engberg, Avdelningschef

David Gustafsson, Produktionsledare Inserts

Gunnel Wahlgren, Kommunfullmäktige

Sandvik Coromant Gimo

Sandvik Coromant Gimo

Sandvik Coromant Gimo

Östhammars kommun

Ledning

Anu Lindahl, VD

anu.lindahl@sandvik.com

Lena Marklund, Rektor

lena.marklund@sandvik.com

Gimo Utbildnings AB

Gimo Utbildnings AB

Sammanfattning

Läsåret 2019/2020 liknar inget annat år i skolans historia. Efter ett beslut av regeringen om att rekommendera alla gymnasieskolor, högskolor, vuxenutbildningar och yrkeshögskolor att bedriva all undervisning på distans fick vi den 17 mars 2020 be alla elever att packa ihop datorer, böcker och annat skolmaterial och bege sig hem för att påbörja en distansundervisning som, utan att vi visste det då, skulle vara ända fram till skolavslutningen i juni, sammanlagt elva veckor. Pandemin påverkade skolans verksamhet på ett tydligt sätt när den tvingade oss att fysiskt stänga skolan och flytta undervisningen till distans, men den har och kommer också att fortsätta att påverka verksamheten på lång sikt på en mängd olika områden.

Sina nackdelar till trots, så bidrog coronapandemin till att kvaliteten på och kunskaperna kring hur man bedriver pedagogik på distans förbättrades dramatiskt. Där hade vi på Wilhelm Haglunds gymnasium stor hjälp av att redan före pandemin vara vana användare av lärplattformen Microsoft Teams, i fortsättningen kallad Teams, vilken användes av samtliga undervisande lärare och de flesta av eleverna.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik på Sandvik Coromant i Gimo 2019/2020 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,66 på en tio-gradig skala, en minskning från 2018/2019 med 1,6 %. Generellt kan man ändå säga att eleverna är mycket nöjda och att den höga nivån är jämnt fördelad över alla frågeområden. När det gäller utlandspraktiken var det i år så få elever som svarade att det är svårt att dra några egentliga slutsatser.

Närvaron för läsåret 2019/2020 är svårtydd. För det första så gäller mätningen endast perioden augusti – mars, då eleverna under resten av terminen befann sig hemma. För det andra har svårigheterna varit betydande när det gäller att säkerställa närvaron även för de elever som verkligen studerat under en lektion hemma och den tredje osäkerhetsfaktorn gäller hur pålitlig den anmälda närvaron egentligen var, då det var svårt för lärarna att kontrollera att arbete utfördes under lektionstid, även då eleven anmält närvaro.

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg betygsgenomsnittet år 2019 på 13,7 poäng, en rejäl sänkning från 2018 års resultat på 15,0 poäng, men en återgång till siffrorna från 2016. Siffrorna för 2020 års avgångsklass är inte officiellt tillgängliga ännu. När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 13,7 poäng år 2019 och på Forsmarks skola genomsnittspoängen på 14,8

Arbetet med hållbar utveckling fortsatte under läsåret 2019/2020 genom två olika projekt, ett för eleverna i årskurs 1 och ett för personalen på skolan. Eleverna i årskurs 1 fick till uppgift att ta fram förbättringsförslag till skolan förankrade i de globala målen. Inom personalgruppen utfördes ett pilotprojekt under höstterminen inspirerat av Sandvik Coromants koncept ”Grön Fabrik”. Personalen skapade ett verktyg för projektet som skulle förenkla arbetet - samt

dokumentationen av det - med att göra Wilhelm Haglunds gymnasium till en "Grön Skola". Sammanfattningsvis gav utvärderingen en bild av att personalen var intresserad av ett fortsatt arbete med dessa frågor, men i en annan form. Utvärderingen visade att projektet hade fått för lite schemalagd tid. Samtidigt fanns en oro över att projektet skulle gå ut över kärnverksamheten på skolan om det hade getts tillräckligt med tid.

Resan i årskurs 2 gick detta år inte till England som vanligt, utan istället till Katowice i södra Polen. I början av november tog WH18 tillsammans med sina tre mentorer färja från Nynäshamn till Gdansk för vidare bussfärd ner till Katowice. På programmet stod bland annat ett besök i Wieliczkas saltgruvor, i Krakows stadskärna och en rundvandring i Sandviks fabrik i Katowice. Störst intryck gjorde dock den dag som tillbringades i Auschwitz-Birkenau tillsammans med en kunnig, engelsktalande guide. Besöket i förintelslägret sammanföll med årsdagen av Novemberpogromen 1938, också känd som Kristallnatten.

Om Wilhelm Haglunds gymnasium

Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG) startade hösten 2007 och drivs som ett bolag – Gimo Utbildnings AB (GUAB). Gimo Utbildnings AB ägs till 91% av Sandvik AB och till 9% av Östhammars kommun.

Skolan leds ytterst av en styrelse bestående av representanter för Sandvik och Östhammars kommun. Under styrelsen finns en ledningsgrupp bestående av VD, rektor för gymnasieskolan, biträdande rektor, skoladministratör, chefen för uppdragsutbildningen, samt elevhälsan och SYV (studie- och yrkesvägledare). Det finns två samordnare, en för verkstadsinstitutionen och en för den teoretiska institutionen, samt en förstelärare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet. Ledningsgruppen har övergripande ansvar för hela utbildningsbolaget. Gymnasiets lärare är indelade i mentorsteam med ansvar för varsin årskurs. De är också organiserade i institutioner utifrån ämnestillhörighet, där varje institution ansvarar för ekonomi, inköp, kursplanering och ämnets utveckling.

WHG erbjuder det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik, vilket omfattar 2 500 poäng. Ett viktigt mål med utbildningen på Wilhelm Haglunds gymnasium är att locka både praktiker och teoretiker. Ett sätt att göra det på, som är mycket populärt bland både elever och deras föräldrar, är möjligheten att läsa utökade kurser ända upp till 3 400 poäng, vilket i praktiken motsvarar Industritekniska programmet plus de kurser i matematik, fysik och kemi som läses på Teknikprogrammet. Eleverna ges möjligheten till utökning dels för att kunna få en god yrkesutbildning, dels för att kunna läsa behörighetsgivande kurser för till exempel civilingenjörsutbildningar på universitet och högskola.

Av avgångsklassen WH17:s 20 elever läste alla utom tre utökade kurser. De som hade utökat mest läste 650 poäng extra och den med minst hade utökat med 100 poäng. Tio elever hade utökat med de grundläggande högskolebehörighetskurserna, vilket motsvarar 50%. I

genomsnitt har avgångsklassen för våren 2020 läst 2813 poäng. Förra årets avgångselever i WH16 hade ett genomsnitt på 2880 poäng. Jämfört med förra årets avgångselever har antalet elever som läser högskolebehörighetskurser ökat, medan de med särskild behörighet till tekniska utbildningar på högskolan utgör samma andel som året innan. Värt att notera är att tre av dessa fyra elever har annat modersmål än svenska.

Samarbete med företagen

Sedan 2015 är Wilhelm Haglunds gymnasium certifierat av Teknikcollege Uppland enligt kriterierna för nivån ”utmärkt”. Teknikcollege är en sammanslutning av kommuner, utbildningsanordnare och företag som samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar i Sverige. Certifieringen är ett slags kvalitetsstämpel som garanterar att skolan och utbildningen håller en hög standard och att våra elever blir tillräckligt bra utbildade för att vara attraktiva för teknikföretagen i regionen och riket. Medlemskapet i Teknikcollege Uppland innebär också att skolan har nära och aktiva kontakter med de viktigaste teknikföretagen i regionen, något som gynnar våra elevers möjligheter till praktik och arbete. De företag som ingår i WHG:s lokala styrgrupp är PiezoMotor, ESSDE, Österby gjuteri, Atlas Copco och Sandvik Coromant AB och Roslagsverkstäder AB. Eleverna i årskurs 1 gör varje år studiebesök på några av de företag som ingår i WHG:s styrgrupp.

Varje år görs en självskattning utifrån Teknikcolleges åtta kriterier (finns att läsa på teknikcollege.se). Områden där verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium kan förbättras handlar om att representanter från alla Teknikcollegeföretagen ska medverka när vi inventerar maskiner och utrustning, samt sätter upp långsiktiga investeringsplaner. Respons från teknikföretagen i regionen hjälper oss att höja utbildningens kvalitet och medverkar till att öka elevernas anställningsbarhet.

Vår verksamhet

På Wilhelm Haglunds gymnasium får eleverna en modern industriteknisk utbildning av hög kvalitet som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden. Skolan ska fungera som en långsiktig rekryteringsbas åt Sandvik AB och andra teknikföretag i regionen och arbeta för att öka intresset för tekniska yrken både lokalt och regionalt.

Utbildningen erbjuder behörighet till högre utbildning och ska främja att eleverna efter avslutade studier, både gymnasiala och högre utbildningar, väljer att arbeta på Sandvik eller andra tekniska företag i regionen. Wilhelm Haglunds gymnasium ska även arbeta för att främja mångfald ur alla perspektiv och locka fler att välja tekniska yrken.

GDPR

En datakartläggning och inventering av befintliga system och processer som hanterar information om elever och personal är genomförd. Dessa system och processer är registrerade

i OneTrust, en plattform för dataskyddshantering. Skolan jobbar aktivt med insatser som krävs för efterlevnad av lagen.

Hållbar utveckling

Under läsåret 2019/2020 fortsatte arbetet med hållbar utveckling genom två olika projekt, ett för eleverna i årskurs 1 och ett för personalen på skolan. Eleverna i årskurs 1 fick till uppgift att ta fram förbättringsförslag till skolan förankrade i de globala målen. I detta grupparbete kom många intressanta förslag på förbättringar, bland annat rörelsesensorer till toaletter och omklädningsrum för att minska el-förbrukningen, kompostlösning avsedd för avfallet från våra fruktkorgar, solceller på taket samt externa föreläsare i ämnen som rör hållbara livsstilar, för att nämna några. Dessa förslag presenterades av grupperna i årskurs 1 för övriga elever och personal på skolan. Det som återstår av projektet i dagsläget är att de olika grupperna ska diskutera sina förbättringsförslag med rektor och VD för att se vad som är möjligt att genomföra, men denna del av projektet blev uppskjuten på grund av distansundervisningen under vårterminen.

Inom personalgruppen utfördes ett pilotprojekt under höstterminen inspirerat av Sandvik Coromants koncept ”Grön Fabrik”. Personalen skapade ett verktyg för projektet som skulle förenkla arbetet - samt dokumentationen av det - med att göra Wilhelm Haglunds gymnasium till en ”Grön Skola”. Arbetet inom projektet utfördes i mindre grupper med olika fokusområden, till exempel arbetade en grupp med skolans avfallshantering och en annan grupp arbetade med skolans kemikalieanvändning. Pilotprojektet utvärderades på gymnasiekonferensen vid årsslutet 2019. Sammanfattningsvis gav utvärderingen en bild av att personalen var intresserad av ett fortsatt arbete med dessa frågor, men i en annan form. Utvärderingen visade att projektet hade fått för lite schemalagd tid. Samtidigt fanns en oro över att projektet skulle gå ut över kärnverksamheten på skolan om det hade getts tillräckligt med tid.

I tidigare projektarbeten har fokus bland annat legat på vad eleverna själva kan göra för att bidra till ett mer hållbart samhälle. Eleverna har till exempel undersökt läskdrickande hos ungdomar och matsvinn i skolans matsal och sedan gett olika förslag på hur de skulle kunna få sig själva och sina kompisar att dricka mindre läsk och inte kasta så mycket mat. Eleverna har också byggt en modell av ett framtida Wilhelm Haglunds gymnasium som är självförsörjande sett till elförbrukning, då solceller finns installerade på taket och en mindre vindkraftspark står uppförd i närheten av skolan.

Wilhelm Haglunds gymnasium har fått utmärkelsen Skola för Hållbar utveckling för framgångsrikt arbete med lärande för hållbar utveckling. Det är en utmärkelse för skolor som jobbar med frågor som rör hållbar utveckling och handlar om att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor, att göra barn och ungdomar delaktiga i läroprocessen och förbereda dem för framtiden. Några av de mål som vår skola ska uppfylla för att få utmärkelsen är att öka elevernas inflytande och utveckla deras självledarskap, jobba ämnesöverskridande inom hållbar utveckling och arbeta forskningsanknutet med pedagogisk utveckling.

Begreppet hållbar utveckling och FN:s globala mål är en viktig del av undervisningen på Wilhelm Haglunds gymnasium, då skolan vill att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling. Till nästa läsår, 2020 - 2021, fortsätter arbetet med hållbar utveckling för eleverna på samma sätt som föregående år. Projektarbetet i årskurs 1 är tänkt att bli ett årligt inslag inom ramen för skolans arbete med hållbar utveckling. Även personalens arbete kommer att fortsätta, om än under andra former, men i samarbete med Sandviks Coromants långsiktiga hållbarhetsarbete ”Green Factory” – grön fabrik.

Vårt kvalitetsarbete

De övergripande målen för Wilhelm Haglunds gymnasium och Gimo Utbildnings AB sätts av styrelsen. Rektor ansvarar för det pedagogiska arbetet på skolan, samt leder arbetet med att utvärdera verksamheten.

Kvalitetsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att systematiskt och metodiskt tydliggöra vad vi gör, varför och vart det leder. Vi mäter hur väl våra gymnasieelever lyckas med utbildningen, till exempel genom att jämföra avgångselevernars betyg med övriga rikets och närliggande gymnasieskolors, samt hur resultaten ser ut över tid. Vi jämför dem som läser yrkesinriktning med dem som läser högskoleförberedande, vi undersöker andelen som når examen och kopplingen mellan nationella prov och betyg och bevakar närvarofrekvensen hos eleverna år efter år.

Hur elever, vårdnadshavare och personal upplever vår verksamhet är en viktig fråga som vi undersöker med hjälp av årliga enkäter och intervjuer till respektive grupp. Enkäterna och intervjuerna rör områden som inflytande, undervisning och inläring, arbetsmiljö, trivsel, säkerhet och företagsanknytning. Skolans styrelse genomför kontinuerligt intervjuer med

elever, vårdnadshavare och personal. Eleverna får också chansen att berätta vad de tycker genom elevrådet, som har en egen årsberättelse i kvalitetsrapporten.

I kursutvärderingarna får eleverna bland annat möjlighet att bedöma kvaliteten på undervisningen, lärarnas förmåga att förklara och stötta, innehåll och arbetsformer och lärarnas förmåga att behandla eleverna likvärdigt. De får också uttala sig om den egna arbetsinsatsen. Resultaten av kursutvärderingarna analyseras individuellt av respektive lärare, diskuteras gemensamt av kollegiet och ledningen och återkopplas till eleverna som får chansen att reagera och utveckla sina svar. Kursutvärderingarna är generellt en viktig utgångspunkt när lärarkollegiet arbetar med pedagogisk utveckling och försöker hitta lösningar på problem som till exempel rör elevers motivation och prestation.

Ett utvecklingsarbete för att öka måluppfyllelse, förbättra undervisning och kunskapsresultat, närvaro och attityder hos eleverna pågår. Försteläraren leder arbetet med att utveckla det kollegiala lärandet på skolan, bland annat genom systematiska auskultationer, formativ bedömning, ämnesdiskussioner och diskussioner om vetenskaplig forskning kring pedagogik och inläring och vilken praktisk nytta vi kan ha av de vetenskapliga resultaten i vårt dagliga arbete. Ett område som också kan utvecklas är kollegiets utbyte och samarbete med andra skolor.

Elever

Det totala antalet elever på WHG under hösten 2019 var 76 stycken, varav tio flickor. Den procentuella fördelningen mellan flickor och pojkar var 13,2% flickor och 86,8% pojkar. Majoriteten av eleverna på skolan kommer från Östhammars kommun, cirka 83%. Vi har också elever från Uppsala, Sandviken, Knivsta, Tierp och Gävle.

	Kön				Totalt antal
	Flickor		Pojkar		
Klass	Antal	Andel	Antal	Andel	
WH17	3	14%	18	86%	21
WH18	3	12%	23	88%	26
WH19	4	14%	25	86%	29

Ett medvetet arbete för att öka intresset för teknik bland ungdomar och för att öka andelen flickor på skolan pågår sedan flera år tillbaka. I vår marknadsföring lyfter vi fram tjejer och understryker den breda kompetens och de stora möjligheter till eftergymnasiala studier som utbildningen innebär. Man måste dock ifrågasätta hur framgångsrikt det arbetet har varit, sett till den fortsatt svaga rekryteringen av flickor och fråga sig vilka andra vägar ett sådant arbete skulle kunna ta, samt inse att den ojämna könsfördelningen på utbildningen är del av ett större

problem som till stor del handlar om det övriga samhällets attityder och inställning till kvinnor och teknik.

Tidigare år har WHG bland annat samarbetat med grundskolor där eleverna besöker vår skola under en dag och får bekanta sig med verkstaden, samt under sommarlovet arrangerat ”Teknik för alla” som riktar sig till elever på högstadiet. Under senare år har barn-och utbildningsförvaltningen i Östhammar anordnat en så kallad ”samhällsvecka” då elever i årskurs åtta får besöka kommunens företag, myndigheter och gymnasieskolor, ett evenemang som WHG självklart är en del av. Wilhelm Haglunds gymnasium deltar också varje år på SciFest, en vetenskapsfestival som arrangeras av Uppsala universitet.

Vårens coronapandemi har dock ändrat på förutsättningarna för hur all rekrytering av elever, både flickor och pojkar, kan genomföras. Arbetet med marknadsföring och rekrytering av elever till skolan genomgår just nu stora förändringar, allt för att pandemin inte ska försämra våra möjligheter att få kontakt med eventuella blivande elever mer än den redan har gjort. Under hösten 2020 kommer väldigt få evenemang att kunna anordnas, vilket bland annat resulterar i färre fysiska möten mellan elever i nionde klass och vår skola. Att ändå ge dessa elever en möjlighet att få uppleva hur vår skola ser ut och fungerar kräver många nya sätt att tänka på.

	Yrkes- förberedande		Yrkes- och studieförberedande	
Klass	Antal	Andel	Antal	Andel
WH17	12	57%	9	43%
WH18	17	65%	9	35%
WH19	9	31%	20	69%

Från årskurs ett har eleverna möjlighet att välja mellan två inriktningar. De kan antingen läsa det yrkesförberedande spåret eller det yrkes- och studieförberedande. Hur många som väljer den ena eller andra inriktningen varierar från år till år. I WH17 var fördelningen relativt jämn med 57% av eleverna på yrkesförberedande inriktning och 43% på studieförberedande, medan WH18 och WH19 har helt motsatta fördelningar. I WH18 kan vi se en tydlig övervikt för det yrkesförberedande spåret, medan det i WH19 är en majoritet som läser studieförberedande inriktning. Variationen mellan årskullarna gör det svårt att dra några särskilda slutsatser, förutom att vi i längden får en hyfsat jämn fördelning mellan våra inriktningar.

Hur attraktiva är våra elever på arbetsmarknaden?

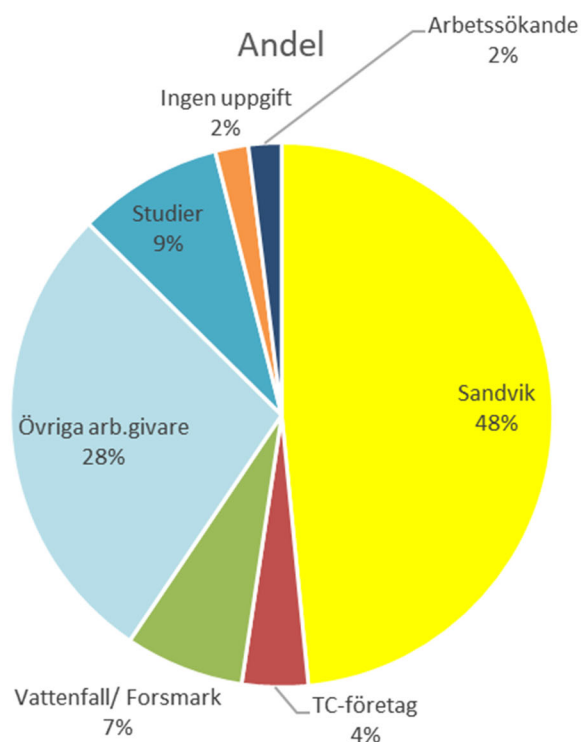
Coronapandemin under våren 2020 har orsakat arbetslöshet i hela världen och ungdomar som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden har visat sig vara en särskilt utsatt grupp. Krisen har slagit hårt mot branscher som hotell, restaurang och handel, där det är vanligt med tillfälliga anställningar och många som får sitt första jobb.

Enligt arbetsförmedlingens bedömning stiger arbetslösheten i Sverige till 9,6 procent i slutet på första kvartalet nästa år, vilket motsvarar ungefär en halv miljon människor. Bland ungdomar bedöms arbetslöshetsnivån ligga på 14,3 procent, vilket innebär 78 000 personer (*Pressmeddelanden 2020-10-19 på arbetsförmedlingen.se*).

Även före detta WHG-elever påverkas som en självklarhet av denna försämring på arbetsmarknaden, i alla fall i ett kortare perspektiv. Alla andra år kan vi se mycket tydligt att vår förmåga att ge eleverna utbildning som matchar industrins behov är god. En tillfällig nedgång i ett par år vad gäller före detta elevers anställningsbarhet, orsakad av pandemin, säger därför egentligen ingenting om utbildnings kvalitet, utan är snarare en spegling av världsläget.

Den första oktober 2020 hade 271 elever tagit examen på WHG (två elever har gått ut med samlat betygsdokument). Att få en exakt bild av vad våra före detta elever gör har inte varit möjligt i år.

Cirkeldiagrammet ovan representerar därför läget från 1 oktober 2019. Då hade 252 elever tagit examen vid WHG. 48 % av dem arbetade då på Sandvik, 9 % studerade vidare, 39 % jobbade för en annan arbetsgivare eller gjorde militärtjänstgöring och 2 % sysselsatte sig med något annat, till exempel reste eller sökte jobb. Vad 2 % av våra före detta elever gör hade vi ingen uppgift om.

Under 2017 togs ett ägardirektiv fram, med avsikt att tydliggöra förväntningarna från ägarna. Ägardirektivet har, tillsammans med övriga styrdokument som Skollagen och Läroplan för gymnasieskolan, lett till ett tydligare målarbete. Fokus har varit att få en mer precis och kvalificerad bild av vilka förmågor en framtida CNC-operatör (yrkesförberedande inriktning) behöver för att matcha industriföretagens utveckling. I ägardirektivet finns samma ambition

vad gäller Produktionstekniker, examensutgången för yrkes- och studieförberedande. I Programrådet pågår ett arbete för att utveckla elevernas anställningsbarhet ytterligare och säkra att elevernas kompetens matchar de behov som industriföretagen kommer att ha i framtiden.

Statistiken från 2010 fram till i år visar alltså tydligt att våra elever, när de tagit examen, är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar och att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare. Siffrorna visar också att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier, som exempelvis utbildningar till civilingenjör, maskiningenjör, förskollärare, informatör, HR-generalist och revisor. Även om siffrorna med viss sannolikhet revideras de närmaste åren, är den långsiktiga trenden tydlig.

Våra före detta elever har inte bara lätt att få jobb, de tjänar bra också. Enligt en mätning år 2017 av Statistikmyndigheten SCB (Statistiska Centralbyrån), presenterad på ekonomifakta.se/gymnasiepejl, var medianlönen för en elev fem år efter avslutad examen på WHG 36 400 kronor. Den nivån placerar Wilhelm Haglunds gymnasium på fjärde plats bland alla industritekniska program i Sverige.

Möt tre av våra tidigare elever

CNC-operatörerna Madelene Delwall (WH14) och Alva Mattsson (WH15), CNC-operatörer

De gick båda yrkesinriktningen på WHG och fick jobb direkt på Sandvik Coromant i Gimo. Idag jobbar Madelene Delwall och Alva Mattsson på specialslipningen, en avdelning som ställer stora krav på kunskap och kreativitet.

- Vår avdelning är verkligen rätt plats för den som vill ha utmaningar, berättar Madde. Vi håller på med mycket mer avancerad slipning än den som är standard och slipar skär som aldrig blivit slipade förut. Vår uppgift är att hitta de slipsätt som passar just för den här helt nya produkten.

Det ställer stora krav på tänkandet, berättar Alva. – Det är jättesvårt, jätteroligt och jätteutmanande! När man inte vet från början hur man ska göra, så måste man komma på allt under vägen, man måste verkligen vara kreativ och hitta nya lösningar.

Åren på Wilhelm Haglunds gymnasium gav en väldigt bra grund, tycker de. – I skolans verkstad fick man verkligen mycket kunskaper, till exempel i mättekniker och hur CNC-maskinerna fungerar, säger Alva. Praktiken var också otroligt bra. – Och robotkurserna var har jag haft stor nytta av, lägger Madde till. Det är mycket robotkörning på mina maskiner.

De fick båda jobb direkt efter studenten och var aldrig oroliga för att inte komma ut på arbetsmarknaden. – Nej, jag vet att massor av företag vill anställa oss på grund av vår inriktning, berättar Madde. Man kan komma långt med den här utbildningen.

Alva lyfter fram praktiken, sommarjobben och den nära kontakten med lärarna. - Man fick alltid väldigt mycket hjälp, till exempel med matten. - Jag skulle absolut välja WHG igen om jag skulle gå om gymnasiet. Skolan är krävande, men det får man igen sedan.

Amanda Karlsson gick i klassen WH08 och pluggade till civilingenjör i miljö- och vattenteknik vid Uppsala universitet.

Här är en bild på mig från världens största mässa för radiologisk medicinteknisk utrustning (RSNA) i Chicago 2018. Där fanns till exempel MR-kameror, CT-scannern och ultraljudsapparater.

”Att plugga till civilingenjör var väldigt svårt och tidskrävande men också det roligaste jag gjort. Sista året av utbildningen inriktade jag mig mot projektledning och affärsutveckling istället för mer ämnesspecifika kurser. Det tog sex år för mig att plugga utbildningen som

egentligen är fem år. Jag har vänner som klarat civilingenjörsutbildningen på 4,5 år, andra på 8 år och vissa vänner som fortfarande har några kurser kvar innan de kan ta ut examen men som fått jobb ändå. Jag rekommenderar inte att inte avsluta sin utbildning men om man har klarat 80 - 90% av utbildningen så får man jobb som ingenjör ändå, på dagens arbetsmarknad.

Idag jobbar jag som projektledarkonsult på ett företag som heter Aneheim Consulting i Stockholm. Det innebär att jag blir uthyrd till kunder som behöver ha in en projektledare under en viss tid. Jag har jobbat på Aneheim i över två år och under den tiden har jag varit hos tre olika kunder: Nya Karolinska sjukhuset, Danderyds sjukhus och Södersjukhuset. Hos alla tre har jag jobbat med att köpa in ny utrustning till de nybygga husen på de här sjukhusen.

På mitt företag har alla en ingenjörsutbildning, så jag hade inte fått jobbet om jag inte hade pluggat vidare efter gymnasiet. Det finns väldigt mycket jobb som kräver att du har pluggat vidare men sen handlar själva arbetsuppgifterna väldigt sällan om det du har pluggat (framförallt för ingenjörsyrket). Arbetsgivarna vill mest se att man har klarat sig igenom utbildningen och inte gett upp längs vägen. Det man främst lär sig på en civilingenjörsutbildning är att snabbt lära sig nya saker under press, ofta har man tre kurser samtidigt som alla kan vara rätt utmanande. Så det gäller att lista ut vilka moment som lärarna tycker är de viktigaste och under första året hitta en studieteknik som passar en själv.

Något som jag lärde mig på WHG som jag fortfarande har nytta av är att ta aktiva val över vad jag själv vill inrikta mig mot med de valbara kurser som det fanns att välja bland. Annat jag insett sen jag började arbeta är vilka bra förutsättningar och förmåner det finns på Sandvik. I och med att man "fostrades" där så tog man så mycket för givet, t.ex. möjligheterna att byta arbetsuppgifter inom arbetsgivaren och den stabiliteten, både ekonomisk och kunskapsmässig, som finns där. Jag tycker inte att man måste plugga vidare om man inte vill, men tänk på att det är viktigt att man trivs på sitt jobb. Det är där du tillbringar största delen av din vakna tid!"

Personal

På skolan fanns under läsåret 2019/2020 10,4 pedagogiska heltidstjänster (det totala antal lärare som undervisar på skolan omräknat till heltidstjänster). Det innebar 7,3 elever per heltidstjänst. För Östhammars kommun var den siffran 7,3 och riksgenomsnittet visade 12,1 elever per heltidstjänst.

Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen motsvarade 7,4 heltidstjänster på skolan, vilket utgjorde 71% av skolans lärare. I kommunen låg motsvarande siffra på 77,3% och i riket 79,85%. En permanent orsak till att skolan i jämförelse ligger något lägre än kommunen och riket, är att en mindre andel av våra verkstadslärare är högskoleutbildade. I förordningen görs dock undantag för kravet på behörighet hos just yrkeslärare. En annan förklaring är att skolan är liten och kollegiet likaså. Varje lärares behörighet eller icke-behörighet får då mycket stor procentuell inverkan på det sammanlagda resultatet.

Under läsåret 2019/2020 fanns även följande funktioner på skolan: vd, rektor, biträdande rektor, skoladministratör, IT-support, studievägledare, skolsköterska och kurator. Eleverna på WHG har också tillgång till specialpedagog, bibliotekarie, skolläkare, skolpsykolog, företagshälsovård på Sandvik, arbetslivsintegratör och präst.

Verkstadslokaler

Wilhelm Haglunds gymnasium stod färdigt år 2007 och lokalerna upplevs fortfarande som relativt nya och välbehållna. Verkstadslokalerna, där en stor del av den viktiga praktiska utbildningen äger rum, är stora, ljusa och rymliga, nyligen renoverade med nylagt golv och ny väggplåt. Bullernivån är förhållandevis låg och luften är ren och fri från föroreningar.

I verkstaden finns tre CNC-svarvar, varav två med roterande verktyg. Skolan har också tre treaxliga CNC-fräsar. Tack vare de moderna maskinerna får eleverna bekanta sig med de två största ISO-styrsystemen som finns på marknaden, vilket ger dem en bred kompetens och god förberedelse för praktik och arbete. Med hjälp av fyra supportsvarvar kan lärarna undervisa eleverna i den skärande bearbetningens grunder och bygga upp en genuin känsla för hur det är att arbeta i metall. De senaste åren har för övrigt supportsvarvarna helrenoverats som ett led i en pågående upprustning av hela verkstaden och en manuell verktygsslip har köpts in för att eleverna ska få praktisk kännedom om slipning. I verkstaden finns också ett rum för automation med två ABB-robotar, samt annan styrteknisk utrustning.

Arbetsmiljö och säkerhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska motverka varje form av kränkande särbehandling och genom sina grundläggande värderingar, sin organisation och sina arbetssätt säkerställa varje individs möjlighet att påverka sin situation, samt stimulera ett öppet och fritt utbyte av tankar, åsikter och erfarenheter i lärandeprocessen. Om information eller signaler framkommer om att så inte är fallet, ska åtgärder snarast vidtas för att åtgärda detta. Målet är även att eleverna på WHG ska trivas och vilja rekommendera vår skola till elever på grundskolan. Vidare ska vårdnadshavare uppleva skolan som så bra, att de vill rekommendera den till andra föräldrar.

En bra arbetsmiljö innebär också att ingen ska behöva råka ut för en olycka eller bli sjuk. För att kunna vara med och ta ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet introduceras eleverna i ett tidigt skede av utbildningen till risker och regelverk. På skolan finns en skyddskommitté bestående av sju ledamöter inklusive tre elevskyddsombud som sammanträder fyra gånger per år. Två arbetsmiljöronder hålls per termin. Förbättringsåtgärder ska utföras i enlighet med vad som framkommer vid arbetsmiljöronden. Några av de områden som WHG arbetat med är att utbilda elevskyddsombud, integrera arbetsmiljöarbetet i undervisningen och föra statistik över sjukfrånvaro hos anställda.

ÅR	TILLBUD	OLYCKSFALL	RISK-OBSERVATIONER	FÄRD-OLYCKSFALL
2014	10	1	0	0
2015	8	2	6	2
2016	6	5	3	1
2017/2018	1	5	13	1
2018/2019	1	2	1	0
2019/2020	1	8	1	0

De flesta tillbud och olyckor inträffar på verkstaden och under idrottslektionerna, medan färdolyckorna brukar inträffa på grund av halka. Under läsåret 2019/2020 har 1 tillbud, 8 olycksfall och en riskobservation rapporterats. Jämfört med förra året har antalet olycksfall ökat markant, medan antalet tillbud fortfarande ligger på samma låga nivå. De rapporterade riskobservationerna är fortsatt färre än tidigare år. Förklaringen till det ökade antalet olyckor och minskade antalet riskobservationer är helt enkelt att vi har blivit bättre på att rapportera och också höjt medvetandenivån vad gäller presumtiva risker hos både personal och elever.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

En betydande del av utbildningen vid Wilhelm Haglunds industritekniska program sker genom APL, arbetsplatsförlagt lärande. APL ger en möjlighet för eleven att omsätta teori till praktik, skapa förståelse och ge erfarenhet av vuxenlivet, träna färdigheter och förmåga till eget ansvar – allt med hjälp av utbildade handledare på arbetsplatserna. Eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium gör den största delen av sin APL på Sandvik Coromant i Gimo. Under tredje läsåret erbjuds eleverna att göra sin APL på något av Sandviks företag utomlands. Varje år reser eleverna till länder som Japan, USA, Frankrike, Kina, Tyskland och Indien för att praktisera på ett bolag och lära känna landet, dess invånare, kultur och inte minst arbetskultur. Elever som läser yrkesförberedande inriktning har i årskurs tre även en APL-period på något av Teknikcollege-företagen i regionen.

Just nu pågår ett förändringsarbete vad gäller APL-perioderna under elevernas tre år på WHG och under läsåret 2019/2020 såg fördelningen något olika ut för de tre klasserna. Årskurs 1, WH19, gjorde sin praktik på Sandvik Coromant under fyra veckor tidigt på vårterminen. WH18:s APL fördelade sig som tidigare över två perioder, tre veckor på höstterminen och tre veckor på vårterminen, medan WH17 i stort sett kunde genomföra sin utlandspraktik under fyra veckor i februari-mars. Att alla vårterminens APL-perioder hade förlagts i början av året, gjorde det möjligt att slutföra dem nästan utan inskränkningar, trots att vi då stod inför en begynnande pandemi.

De elever som läser inriktning yrkesförberedande brukar i slutet av årskurs 3 vara ute på en fyra veckor lång praktikperiod på ett Teknikcollege-företag i Uppsala-regionen, detta som en del av det obligatoriska gymnasiearbetet. Våren 2020 var detta av förklarliga skäl inte möjligt.

APL-perioden ersattes istället av lektioner via distansundervisning och gymnasiearbetet fick baseras på en tidigare praktikperiod.

Huruvida den nya modellen – med fyra veckors praktik under vårterminen i årkurs 1 och 2, samt utlands-APL på hösten och övrig APL under våren i trean – kommer att kunna förverkligas redan under läsåret 2020/2021 är högst osäkert. Givetvis är just praktiken utomlands den som är svårast att sätta om. Sannolikt blir det nödvändigt att i alla fall i viss utsträckning hitta alternativa lösningar för att alla elever ska kunna praktisera i den utsträckning som är nödvändig för att ge dem tillräcklig arbetslivserfarenhet och få dem att uppfylla betygskriterier i vissa kurser.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik på Sandvik Coromant i Gimo 2019/2020 uppnåddes medelvärde för hur nöjda de var 8,66 på en tio-gradig skala, en minskning från 2018/2019 med 1,6 %. Generellt kan man ändå säga att eleverna är mycket nöjda och att den höga nivån är jämnt fördelad över alla frågeområden.

Några områden får marginellt lägre siffror, men de varierar på en smula motsägelsefullt sätt mellan klasserna. WH19, som gick ut på APL första gången, skattade hur informationen om vad som skulle göras under praktiken och hur information om arbetsmiljö och säkerhet förmedlades något lägre, 7,93 respektive 8,00. Just dessa två områden fick höga betyg av WH18 som gick ut på praktik för andra året. Tvåorna var däremot något mer missnöjda med den handledning de fick under praktiken, 8,19. Där var WH19 mycket nöjda, vilket visade sig i bedömningen 9,07.

Eleverna är som sagt mycket nöjda med praktiken de gör på Sandvik Coromant i Gimo. Många ser praktiken som ett sätt att lära känna sin framtida arbetsplats, bli duktig på jobbet och där skapa viktiga kontakter. Eleverna brukar också ge uttryck för den positiva känslan av att "vara en i gänget". Många elever får också mycket goda omdömen av sina handledare, vilket ofta avspeglar en positiv attityd från arbetsplatsen som hjälper praktikanten att ta större ansvar, få utföra mer avancerade arbetsuppgifter och skapar en känsla av meningsfullhet, något som ofta efterfrågas av våra elever. Vissa grundläggande problem med praktik kontra höga förväntningar är nog däremot svåra att komma runt. Våra elever kommer med en relativt liten erfarenhet till en arbetsplats där de anställda ska ta ansvar för och köra dyra och komplicerade maskiner. Att släppa loss våra elever fria att försöka träda in i en fulländad yrkesroll, vore varken rimligt för dem eller för arbetsgivaren.

Varje år finns det också elever som under sina APL-perioder utsätts för kränkningar och några hamnar i situationer som känns tveksamma enligt Sandviks och skolans rådande värdegrund och uppförandekod. Våra elever brukar reagera starkt, även när incidenter inte rör dem personligen, utan bara strider mot deras uppfattning om hur man bör bete sig mot varandra. Vid sådana tillfällen har vi från skolans sida agerat genom att personligen intervjua varje elev om vad de upplevt under praktiken och sammanställt dokument där alla erfarenheter tas med. Sammanställningen, där elevernas berättelser presenteras anonymt, har sedan vidarebefordrats till Sandvik Coromants ledning som vidtagit olika åtgärder.

I utvärderingen för 2017/2018 hade fyra personer känt sig kränkta eller nedvärderade och fem personer råkat ut för eller åhört nedvärderande eller kränkande språk. 2018/2019 hade enligt enkäten ingen elev känt sig kränkt eller nedvärderad och endast en (1) svarade att de upplevt kränkande och nedvärderande språk.

Enligt det senaste årets rapport har kränkningarna ökat igen. I enkäten från APL under 2019/2020 hade eleverna känt sig kränkta vid tre tillfällen och fem gånger hade en elev blivit utsatt för eller åhört nedvärderande eller kränkande språk. Det handlade till exempel om att en elev fått höra några anställda prata grovt och nedvärderande om en av elevens släktingar. Några andra i personalen hade skämtat om att de skulle döda varandra och trots att eleven förstod att det var på skämt, så kändes det litet konstigt. En flicka tyckte det var obehagligt att de manliga anställda på hennes avdelning kallade henne för ”min kära”. Städning var ett återkommande tema som en annan kvinnlig elev fick upprepade kommentarer om vid två olika APL-tillfällen – nämligen att hon passade särskilt bra att göra det på jobbet, eftersom hon säkert var van att göra det hemma.

En majoritet av eleverna som åkte på utlands-APL i februari 2020 kunde fullfölja de fyra veckorna. Några få avslutade i förtid och åkte hem. Orsakerna var blandade, någon elev rekommenderades av Sandvik lokalt i landet att åka hem för säkerhets skull, andra valde själva att avbryta sin vistelse på grund av rädsla för att bli smittade eller att inte kunna komma hem om landet stängde sina gränser.

Utvärderingen som gjordes i sedvanlig enkätform besvarades endast av sju elever i klassen. Av olika skäl fick vi inte in svar av en majoritet i WH17 och underlaget kan efter årets utlands-APL därför sägas ha ett kvalitativt värde, om än inte kvantitativt. Man kan exempelvis spekulera i om de få elever som valde att göra utvärderingen är de som var mest nöjda, mest ansvarsfulla eller de som faktiskt hade flest klagomål att framföra.

Sammanfattningsvis visar enkätsvaren att i stort sett alla elever var nöjda med den information de fått före avresan. Det kan handla om reseförsäkring, hur man bloggar och detaljer kring själva resan. Saker som upplevdes som mycket positivt med resan var alla upplevelser och chansen att få lära känna en ny kultur. Många tyckte att människorna var trevliga (särskilt amerikanerna lyftes fram), att praktikplatserna var bra ordnade med hjälpsamma handledare, att det var kul att bo på hotell och att få se andra aspekter av yrket. En elev tyckte att hen lärt sig att vara mer vuxen.

Coronaviruset, som ju påverkade eleverna både mentalt och praktiskt under vistelsen utomlands, var en av de faktorer som nämndes som negativa. Att bristande engelskkunskaper kunde orsaka missförstånd var en annan negativ sak, liksom enformiga uppgifter under APL:en och ibland lång pendling. När eleverna till sist ger tips till nästa gång som ska åka utomlands, handlar det framför allt om att utnyttja tiden på plats väl, så att man hinner uppleva så mycket som möjligt. ”Kolla lite i förväg vad du skulle vilja se eller göra på

helgerna” skriver en elev. En annan rekommenderar fleeceställ att sova i för den som ska till Japan. Till sist ett tips som låter självupplevt: ”Håll i hatten, kulturkrocken är enorm!”.

Gymnasiearbete

Gymnasiearbetet, en obligatorisk kurs på 100 poäng som ska visa att eleven är redo för yrkeslivet, innebär för eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ett så kallat ”skarpt” projekt på Sandvik AB eller på något av de andra Teknikcollege-företagen i regionen. Beroende på vilken inriktning på utbildningen som eleven valt, kan gymnasiearbetet göras helt och hållet på ett av företagen, eller dels på skolan, dels på ett företag.

Grupper på 2 - 4 elever får i uppdrag att hjälpa till med förbättringar eller hitta lösningar på problem som företaget i fråga verkligen behöver förändra, förbättra eller lösa. Det kan handla om att förbättra produktionen, säkerställa förebyggande underhåll eller göra en tidsbedömning av olika operationer. Som stöd har eleverna både en handledare/projektledare på företaget och en handledare på skolan. Gymnasiearbetet redovisas genom muntliga presentationer och skriftliga rapporter, både på företaget och i skolan. På grund av coronapandemin under våren 2020 fick elever som läser yrkesförberedande inriktning basera sina gymnasiearbeten på en tidigare APL-erfarenhet, medan elever på den studieförberedande inriktningen kunde genomföra arbetet som planerat, då det schemalagts under höstterminen.

Ett exempel på uppdrag under 2019/2020 var att rita och tillverka en insats för verktyg. Flera avdelningar på GV där man använder mätmaskiner, var i behov av en mall där man placerar verktygen så att de ska vara lättare att hitta. Eleverna tog fram olika prototyper som till slut resulterade i en 3D-printad produkt. I en annan arbetsuppgift fick eleverna arbeta utifrån ett verkligt problem i produktionen. Med hjälp av ett så kallat A3-formulär letade de sig fram till huvudorsaken, rotorsaken, till problemet och hade därmed genomfört en rotorsaksanalys.

Tidigare år har uppdragen kunnat gå ut på att arbeta fram en gemensam layout för pulstavlorna i produktionen på verktygsfabriken, då de olika utformningarna på pulstavlorna inte ansågs funktionella, bland annat för att kunna jämföra olika avdelningar. Elevernas arbetsmetod gick bland annat ut på att göra intervjuer med operatörer och chefer samt göra egna observationer av hur tavlorna fungerade. Ett annat uppdrag innebar att på ett enkelt sätt förklara för exempelvis kunder och gäster vad som egentligen gjordes på en avdelning. Det löste eleverna genom att visualisera processerna Spotcheck, Testorder, Mätuppdrag och Kalibrering i ett flödesschema, något som uppskattades och genast kom i bruk. Ytterligare ett uppdrag gick ut på att testa mätosäkerheten på så kallade QD-blad, en av de produkter som tillverkas av Sandvik Coromant i Gimo. Där använde eleverna två olika metoder för att mäta QD-bladen och jämförde sedan resultaten. Det visade sig att mätning med mätmaskin gav ett mycket bättre resultat än den manuella mätningen, vilket gjorde att avdelningen kunde välja en metod som både sparar pengar och tid, samt ger ett säkrare resultat och högre kvalitet på produkterna.

Internationella utbyten

Förutom att eleverna i årskurs 3 åker på utlands-APL, har Wilhelm Haglunds gymnasium ett antal internationella utbyten som pågått under flera år. Hur utbytet med och resor till andra länder kommer att se ut under de närmaste åren är högst osäkert på grund av coronapandemin. Läsårets utlands-APL gick ju att genomföra, men förkortades i flera fall.

Ett mångårigt och uppskattat utbyte med Storbritannien är det som årskurs 2 brukar göra tillsammans med mentorer och engelsklärare. Vi besöker då Worcester, som ligger en drygt två timmar lång bilresa söder om Manchester i Storbritannien. Under resan tillbringar vi en dag på Tudor Grange Academy, en skola för åldrarna 11 - 18 år, där vi gör en rundtur, är med på lektioner och får tillfälle att träffa elever och lärare. Vistelsen innehåller också olika industribesök som exempelvis på Rolls Royce i Derby eller Mazak-fabriken i Worcester. Vi hinner också med några kulturella aktiviteter, som guidning i Worcester Cathedral och på senare år ett besök på National Football Museum i centrala Manchester.

Läsåret 2019/2020 gick resan i årskurs 2 istället till Katowice i södra Polen. I början av november tog WH18 tillsammans med sina tre mentorer färja från Nynäshamn till Gdansk för vidare bussfärd ner till Katowice. På programmet stod bland annat ett besök i Wieliczkas saltgruvor, i Krakows stadskärna och en rundvandring i Sandviks fabrik i Katowice. Störst intryck gjorde dock dagen som tillbringades i Auschwitz-Birkenau tillsammans med en kunnig, engelsktalande guide. Besöket i förintelselägren sammanföll med årsdagen av Novemberpogromen 1938, också känd som Kristallnatten.

Ett annat mångårigt utbyte sker tidigt på hösten då cirka fem japanska ungdomar och kommunanställda från Kurihara City i Japan besöker oss, ett besök som fortfarande kunde genomföras under hösten 2019. De japanska eleverna bor i svenska värdfamiljer, till exempel hos elever eller personal på WHG. Under sina dagar i Gimo får de besöka Sandvik Coromant, Östhammars kommun, Upplandsmuseet och domkyrkan i Uppsala. Vid besöket på WHG presenterar de sin hemstad och sin skola och deltar i några olika lektioner tillsammans med de svenska eleverna. Det brukar också arrangeras olika aktiviteter på skolan, till exempel träning i att rita japanska tecken, kanji. Utbytet med japanska studenterna stannar dock inte med besöket hos oss. Det brukar vara just dessa elevers familjer som sedan tar emot de WHG-elever som gör sin praktik i Japan ett halvår senare.

Ung Företagsamhet (UF)

UF – Ung Företagsamhet – är en organisation som gör det möjligt för ungdomar mellan 16 och 20 år att bedriva företag inom ramen för UF:s regler. På WHG, som är ett av få industriprogram i Sverige som deltar, äger arbetet med ett eget företag huvudsakligen rum under årskurs två och involverar kurser som Produktionskunskap och Människan i industrin.

UF innebär att eleverna ska organisera sig i små grupper, komma med idéer till produkter som sedan designas, starta själva företaget med allt vad det innebär i form av administration,

tillverka själva produkten och sedan marknadsföra och sälja den. I arbetet med företaget ingår också bokföring och till sist avveckling

Speciellt för UF-verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium är kravet på våra elever att hela eller delar av produkten ska vara tillverkad i vår verkstad. Exempel på saker som eleverna designat och tillverkat genom åren är salt- och pepparkar, mobilhållare, ljusstakar, urtavlor, skärbrädor, citrusskalare, slevhållare, strumphållare och en hopfällbar mugg! I mars varje år presenteras resultatet av arbetet på UF-mässan. UF-mässan är en slags tävling där eleverna kan vinna pris i olika klasser, som exempelvis "Årets vara", "Årets monter" eller "Årets UF-företag". På mässan får eleverna visa upp och försöka sälja sina alster.

"Silverbirch"

På grund av den växande coronapandemin fanns in i det sista en osäkerhet huruvida årets UF-mässa skulle bli av överhuvudtaget, men till slut beslutades att den skulle genomföras. Nytt för i år var att mässan flyttade från Fyrishov till IFU Arena i Uppsala. Wilhelm Haglunds-företaget "Silverbirch" vann priset "Bäst i Östhammars kommun" för ett smyckes- och prydnadsträd som tillverkades i plåt och rostfritt stål. Trots osäkerheten inför läsåret 2020/2021 gör skolan en satsning på UF, bland annat genom att anställa ny personal som ska jobba med UF och genom att omorganisera undervisning och projektgrupper.

Elevhälsa

Elevhälsan på skolan består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, skolläkare, distriktssköterska med medicinsk och psykosocial kompetens, kurator, skolpsykolog och speciallärare/specialpedagog. Skolan arbetar med att stödja eleverna i medicinska, psykosociala och pedagogiska frågor. Elevhälsan arbetar utifrån en syn som är salutogen, man ser eleven i sin helhet, fokuserar på de faktorer som skapar god hälsa och stärker människans känsla av sammanhang och mening. I det ingår exempelvis att betrakta elevens hela nätverk som en resurs. Detta förutsätter ett nära samarbete med eleven och dennes föräldrar, skolpersonal samt externa samarbetspartners som exempelvis grundskolan, socialtjänsten, specialpedagog, polisen, ungdomsmottagningen och andra gymnasieskolor.

Elevhälsoteamet arbetar tillsammans med lärarna och annan personal i skolan med att skapa miljöer som gör det lättare för eleverna att lära, utvecklas och ha en bra hälsa. Alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd, men det är ett särskilt ansvar för elevhälsan.

Det är viktigt att lärmiljön främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa, vilket innebär att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön och förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Varje enskild elev ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Man ska utreda orsaker till inlärningssvårigheter och till ohälsa, man ska bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av särskilt stöd och säkra tidigt upptäckt av avvikelser i tillväxt och hälsa.

Idrott och motion, samt nyttig kost, är viktiga inslag på skolan – allt för att ge eleverna möjligheten att leva ett friskt och innehållsrikt liv. Eleverna har någon slags fysisk aktivitet på schemat en till två gånger i veckan, samt ett antal friluftsdagar av varierande karaktär under året. Nytt för läsåret är en så kallad resurstimme en gång i veckan då eleven har chansen att få extrastöd av lärare eller själv lägga mer tid på en kurs. För den som vill finns också möjligheten till friskvård, som exempelvis att ta en promenad, jogga, simma eller gå till gymmet. Dessutom finns alltid färsk frukt tillgänglig för eleverna, samt en vattenautomat med både kolsyrat och vanligt vatten.

Under vårterminen 2019 påbörjades arbetet med att använda journalsystemet PMO. I PMO samlar vi all dokumentation från elevhälsans alla olika insatser. Man får snabbt en överblick över alla aktuella ärenden och vilka insatser som gjorts i varje enskilt ärende. Alla som dokumenterar i PMO har en egen behörighet vilket garanterar hög säkerhet och sekretess.

Likabehandlingsplan

På skolan finns en grupp som arbetar fram likabehandlingsplanen som ligger till grund för läsårets förebyggande aktiviteter. All personal och alla elever bidrar på olika sätt till att likabehandlingsplanen blir representativ för hela skolans verksamhet. På skolan har man nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. På skolan tillämpas drogtester slumpmässigt och vid misstanke. Företagets hälsovård kopplas in när det gäller drogtestning och deras rutiner gäller vid eventuellt positivt utslag.

Från och med 1 januari 2017 har diskrimineringslagen utvidgats. Skolor ska nu bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nytt i lagen är också anvisningar för hur arbetet ska genomföras, vilket resulterar i att elevrådet är med och formulerar frågorna till likabehandlings-enkäten. Den senaste likabehandlingsplanen finns att läsa på vår hemsida, whgy.se.

SYV – studie-och yrkesvägledning

WHG har en skoladministratör med SYV-kompetens som ansvarar för SYV-verksamheten på skolan. Eleverna har möjlighet att träffa studie- och yrkesvägledaren individuellt eller i grupp. SYV:en ansvarar för information till eleverna i alla årskurser samt deras vårdnadshavare, vilken främst förmedlas vid föräldramöten. Det görs även besök i klasserna under skoltid. För eleverna i årskurs 3 arrangeras individuella möten inför eventuell ansökan till högskola/universitet.

Eleverna uttrycker en stor belåtenhet med det studie- och yrkesvägledande arbete som bedrivs. Det är många som är intresserade av vägledning, både när det gäller frågor om gymnasietiden och om eftergymnasiala studier och olika arbetsmöjligheter. Intresset för de olika studiebesöken som vi gör på bland annat Uppsala universitet och Gävle Högskola brukar också vara stort bland dem som tänker sig vidare utbildning. I januari/februari 2020 besökte vi KTH, Kungliga Tekniska Högskolan, i Stockholm och Uppsala universitet.

Elevnärvaro

Närvaron för läsåret 2019/2020 är svårtydd. För det första så gäller mätningen endast perioden augusti – mars, då eleverna under resten av terminen befann sig hemma. För det andra har svårigheterna varit betydande när det gäller att säkerställa närvaron även för de elever som verkligen studerat under en lektion hemma, då många i inledningsskedet av distansen kunde glömma att anmäla sig och så vidare. Den tredje osäkerhetsfaktorn gäller hur pålitlig den anmälda närvaron egentligen var, då det var svårt för lärarna att kontrollera att arbete utfördes under lektionstid, även då eleven anmält närvaro.

Närvaro				
2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020 aug - mars
87,2%	89,7%	90,4%	88,8%	89,5%

Siffran 89,5% gäller sålunda Q3, Q4 och Q1, men inte Q2 då eleverna istället studerade hemifrån. Siffrorna för närvaron bland eleverna från 2014 och fram till läsåret 2017/2018 hade visat en tydlig, positiv trend med ökande närvaro för varje läsår. Något överraskande bröts den uppåtgående trenden med siffrorna för 2018/2019 – plötsligt hade närvaron sjunkit till 88,8%, en i och för sig liten, men ändå reell sänkning. För oss som arbetar på skolan togs resultatet emot med viss förvåning, då vi har känslan av att det genomgripande arbetet med att öka närvaron gett resultat på flera plan. Vi har fortsatt kräva att alla elever som är frånvarande varje morgon ringer och pratar med sin mentor, förutom att göra en anmälan till skolans digitala närvarosystem. En skolsköterska kopplas också alltid in om en elev har upprepad frånvaro.

Vid en närmare granskning av närvarostatistiken kan man göra följande reflektioner: de siffror vi utgår från omfattar både den anmälda och den oanmälda frånvaron. Om vi bara ser till oanmäld frånvaro 2018/2019 ligger närvaron på 98,7%, en betydligt bättre siffra. Problemet med att göra en sådan uppdelning är dock att all anmäld frånvaro inte är en giltig sådan. När eleven fyller 18 år kan han eller hon själv anmäla sig frånvarande, utan att ange orsak. En anmäld frånvaro kan alltså betyda influensa eller tandläkarbesök, men också skolk. På grund av den osäkerheten känns det mer relevant att redovisa all frånvaro, trots att en stor del av den anmälda frånvaron mycket väl kan vara motiverad.

Frånvaron är också mycket ojämnt fördelad bland eleverna, då några få elever står för en oproportionellt stor andel av frånvaron. Ett exempel på det är när man tar bort de sju elever på skolan som hade högst frånvaro under 2019/2020: frånvaron sjunker från 10,5% till 7,9% - närvaron höjs alltså till 92%, en märkbar förändring. Vid samma räkneoperation sjunker den oanmälda frånvaron på skolan med 36%. Det handlar givetvis inte om att negligera eller förminska allvaret i dessa få elevers höga frånvaro, men de insatser som krävs för att komma till rätta med problemen är av ett annat slag än om skolan skulle ha ett generellt, större problem med många elever som skolkar.

Närvarostatistiken från 2019/2020 går som sagt inte att handskas med på samma sätt som tidigare års. Vi har stått inför hittills aldrig skådade avvägningar. Hur bedömer man till exempel en elev som glatt meddelar närvaro på datorn och också deltar i lektionen, men från ett båtdäck ute i skärgården en varm och solig majdag? Vad gör man med elever, kända för att lätt fastna i datorspel även under lektionstid, som anmäler närvaro i början och slutet av en lektion, men sedan inte kan redovisa vad som gjorts under de 70 minuter som egna studier skulle ha bedrivits? Det här är frågor som vi så småningom måste hitta svar på, då sannolikheten är stor att vi åtminstone periodvis kommer att undervisa på distans innan pandemin är över.

Elevrådets berättelse

Elevrådet på WHG består av tio representanter från årkurserna 1, 2 och 3 som träffas var tredje vecka. Elevrådet ansvarar bland annat för dekorationer, uppträdanden och underhållning vid skolavslutningarna till jul och sommar, samt vid studenten. I elevrådet diskuteras också frågor som medlemmarna fått i uppdrag av sina klasskamrater att lyfta eller problem som uppmärksammas av elevrådet självt. Det kan till exempel vara frågor som rör schemat, trivsel eller förslag till aktiviteter på friluftsdagar. Under läsåret 2019/2020 har ordförande varit Elin Bennbom i WH17 (HT) och Niklas Lundstedt i WH18 (VT).

Höstterminen 2019

I början av terminen presenterade sig elevrådet traditionsenligt för den nya ettan (WH19) och informerade om vad de gör, vilka de är och bad dem ställa upp och engagera sig i elevrådet. Till julavslutningen ordnade elevrådet en frågesport där alla frågor handlade om skolans lärare. Det bjöds också på julfika innan det var dags att gå hem på jullov.

Vårterminen 2020

Under vårterminen 2020 bedrevs inga aktiviteter i elevrådet eftersom eleverna inte befann sig på skolan. Skolavslutningen ställdes in och aktiviteterna under studentexamen minimerades för att minska risken för smittspridning.

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2019 var på riksnivå 13,5 poäng, samma 2018. 2017 låg siffran på 13,4. För Teknikprogrammet var siffrorna också samma som 2018 - 14,4, en ökning från 2017 års 14,2.

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2019 på 13,7 poäng, en rejäl sänkning från 2018 års resultat på 15,0 poäng, men en återgång till siffrorna från 2016. Siffrorna för 2020 års avgångsklass är inte officiellt tillgängliga ännu.

När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 13,7 poäng år 2019, en rejäl ökning från året innan. På kommunala Forsmarks skola läser eleverna teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, båda högskoleförberedande. Avgångseleverna där nådde en genomsnittspoäng på 14,8 år 2019, en märkbar försämring från året före. Resultaten för avgångseleverna i alla de tre gymnasieskolorna i Östhammars kommun präglas av en ojämnheter från år till år och det är svårt att se ett mönster över tid.

Kunskapsresultat kommunen utifrån gymnasieexamen (2500 poäng)					
	2015	2016	2017	2018	2019
Bruksgymnasiets yrkesprogram	12,8	13,2	13,1	12,7	13,7
WHG	14,5	15,0	13,1	15,0	13,7
Forsmarks skola	15,0	14,0	14,0	15,6	14,8

Eleverna på Wilhelm Haglunds har möjlighet att från årskurs två välja mellan två inriktningar: yrkesförberedande och yrkes- och studieförberedande. Resultatmässigt ligger eleverna på yrkes- och studieförberedande på en högre betygsnivå än eleverna på yrkesförberedande inriktning.

Kunskapsresultat WHG*						
	2015 (WH12)	2016 (WH13)	2017 (WH14)	2018 (WH15)	2019 (WH16)	2020 (WH17)
Yrkes- förberedande	12,84	13,56	12,75	13,50	12,88	12,67
Yrkes- och studieförberedande	14,91	14,73	14,02	15,25	14,22	14,15

*) Baserat på elevernas samtliga kurser

Det är generellt svårt att urskilja några tydliga tendenser kring kunskapsresultaten när elevernas samtliga kurser räknas samman, det vill säga när uträkningen baseras på mer än 2 500 poäng. De senaste två åren har resultatet för yrkes- och studieförberedande inriktningen sjunkit, samma gäller yrkesförberedande. Generellt ligger den förstnämnda inriktningen högre i betygsnivå. Högst betyg våren 2020 i WH17 hade dock en elev som läste yrkesförberedande, 18,29!

När på 100% av eleverna på WHG tar studentexamen. Det goda examensresultatet beror till stor del på den flexibilitet varmed undervisning och individuell anpassning och individuellt stöd bedrivs. För de elever som ligger i farozonen finns alltid en mängd alternativa lösningar, som mindre studiegrupper, förlängning av kurser, stöd av specialpedagog och extrastöd av undervisande läraren. I våras fick vi dock förlänga terminen för fler elever än vanligt i avgångsklassen, för att dessa skulle kunna få sin examen.

Analys av kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2019 var på riksnivå 13,5 poäng, samma som året före. För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2019 på 13,7 poäng, ett resultat strax över rikets.

Som tidigare konstaterats är det svårt att se någon tydlig trend, vare sig man tittar på WHG:s resultat utifrån 2 500 poäng eller 3 400 poäng. Nivåerna varierar från år till år, några års nedgång bryts oftast av ett bättre resultat och ett högre resultat avlöses av ett lägre. Sett till kommunen brukar vi ligga på en något högre nivå än Bruksgymnasiets yrkesprogram och på en något lägre än Forsmarks skolas nivå, med vissa år som undantag. Utbildningen på vår skola både attraherar elever som vill gå industriprogrammet och börja jobba direkt efter gymnasiet och elever som vill satsa på eftergymnasiala tekniska högskoleutbildningar för att exempelvis bli civilingenjörer. Blandningen av elever är troligen en förklaring till varför vi oftast ligger mellan kommunens yrkesprogram och Forsmarks skola vad gäller kunskapsresultat.

Att jämföra våra kunskapsresultat med medelvärdet av våra elevers meritpoäng i nian ger inga tydliga förklaringar till de skiftande resultaten. De elevkullar som haft höga meritpoäng i nian

utmärker sig inte av tydligt höjda kunskapsresultat vid studentexamen. Inte heller uppvisar de elevkullar som kom in på WHG med lägre meritpoäng sämre resultat när de tar examen efter tre år på skolan.

WHG:s ambitioner är att eleverna ska nå högre betyg, det vill säga att de ska lära sig mer och på en högre nivå i alla kurser och vi arbetar på en mängd långsiktiga och målmedvetna sätt för att lyckas. Utan att veta säkert, kan man ändå peka på vissa faktorer som med stor sannolikhet påverkar skolans betygsnivåer negativt. En är att en majoritet av våra elever utnyttjar möjligheten att läsa utökade kurser ända upp till 3 400 poäng, vilket i praktiken motsvarar Industritekniska programmet plus de kurser i matematik, fysik och kemi som läses på Teknikprogrammet. De flesta får därmed fler poäng än de gängse 2 500, även om få når upp till 3 400. Att läsa fler kurser under samma tid ökar givetvis belastningen på den enskilda eleven och gör det svårare att fokusera lika mycket på varje enskild kurs. Detta är en förklaring som lärarna på Wilhelm Haglunds gymnasium vittnar om.

Om man ser till forskning, så har den ojämna könsfördelningen av skolans elever också en betydelse för inställningen till studier och därmed för kunskapsresultat. Såväl nationellt som internationellt lyckas flickor generellt bättre i skolan. De arbetar hårdare, har högre betyg och utbildar sig längre. Fenomenet där pojkdominerade miljöer resulterar i en syn på skolarbete och höga betyg som något negativt och icke statushöjande, är väl känt. Att så få flickor läser på Wilhelm Haglunds gymnasium, vanligtvis två till fyra stycken i varje klass, påverkar sannolikt kunskapsresultaten negativt. Förutom att de individuella prestationerna inte blir lika höga och att medelbetygen följaktligen sjunker, frodas lättare vad som brukar kallas en "anti-pluggmentalitet" – en attityd som innebär att det inte ger hög status att läsa läxor och satsa på höga betyg, och som har en benägenhet att utvecklas i pojkdominerade skolmiljöer där eleverna har en bakgrund där eftergymnasiala studier är sällsynta. Dessa värderingar tillåts då dominera på ett sätt som skulle vara svårt i en mer könsheterogen klassrumsmiljö.

Ytterligare en orsak som påverkar vår betygsstatistik, både positivt och negativt, är att vår skola inte tar in mer än en klass per år, max 32 elever, och våra genomsnitt bygger alltid på förhållandevis få individer där varje enskild person får stor betydelse för resultatet. Detta är rimligen också en del i förklaringen till våra ändå förhållandevis goda resultat, då få elever per undervisande lärare ger mer tid för individuellt stöd och anpassning. Både elever med behov av extra stöd och elever som har ambitionen att nå långt inom sina ämnen kunskaps- och betygsmissigt gynnas av detta faktum.

En annan förklaring till varför WHG har goda kunskapsresultat jämfört med många yrkesprogram, kan vara att vår skola och utbildning har en mycket tydlig koppling till elevernas framtida arbetsgivare och många kommer från familjer där en eller flera redan jobbar på Sandvik och på så sätt har gett eleverna en inblick i och en positiv bild av det yrke och de arbetsplatser de utbildar sig för. Om man däremot får uppfattningen att höga betyg inte har någon större betydelse för hur stora möjligheter man har att få arbete där, påverkar det givetvis motivationen att satsa på högre betyg.

Om man flyttar fokus till den enskilde eleven, så spelar självklart den egna ambitionsnivån en viktig roll. För många av eleverna är till exempel steget till att skaffa sig allmän högskolebehörighet eller särskild högskolebehörighet alltför stort. Istället för att läsa fler utökade kurser, som även om de inte resulterar i särskild behörighet är ett stort steg på vägen mot den, nöjer de sig med minsta antal kurser för allmän högskolebehörighet. En utökad kurs som inte genast resulterar i en behörighet, utan endast är ett steg i rätt riktning, ratas alltså.

I avgångsklassen WH17 läste alla elever utom tre utökade kurser. Den som läste mest nådde upp till 3150 poäng genom att sammanlagt läsa sju utökade kurser, men ingen elev läste alltså kurser upp till 3400 poäng, vilket är maximalt möjliga antal. Samma gällde våren 2019 då ingen elev i WH16 kom upp i den nivån. I WH15, som gick ut 2018, läste däremot 42% av eleverna 3400 poäng eller mer. I genomsnitt läste avgångsklassen för våren 2020 2813 poäng, att jämföra med året före då WH16 läste i genomsnitt 2880 poäng.

Vanligtvis genomförs en enkät bland de elever som tar studenten för att få svar på hur eleverna ser på möjligheten att läsa utökade kurser och varför de har valt eller inte har valt att göra det. I år genomfördes denna enkät inte, men kommer förhoppningsvis att återupptas nästa år.

Nationella prov och utfall slutbetyg

Under läsåret 2019/2020 genomfördes inga nationella prov, då Skolverket i slutet av mars beslutade att alla nationella prov i grund- och gymnasieskola skulle ställas in under våren med anledning av coronapandemin. De WHG-lärare som undervisar i svenska, engelska och matematik lade ner mycket arbete på att konstruera egna likvärdiga examinationer, för att säkerställa ett så bra och brett betygsunderlag som möjligt. Eleverna fick sedan komma till skolan i små grupper och genomföra de olika proven. De egenkonstruerade testerna kompenserade till viss del de uteblivna nationella proven när det kom till lärarnas möjlighet att sätta rättvisande betyg, men kan givetvis inte utgöra underlag för någon slags jämförelse av resultat.

Betygsfördelning

Fördelning av samtliga satta betyg under läsåret 2019/2020 jämfört med industritekniska programmet – riket (WHG:s siffror inkluderar även ämnena fysik och kemi, vilka egentligen läses inom programmen Teknik och Natur och därför inte ingår i rikets siffror).

Betyg	Antal	Andel i %	Riket i %
A	71	9	7
B	109	13	10
C	169	21	20
D	177	21	22
E	239	29	36
F	59	7	5

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium har närmat sig övriga rikets, efter att ha legat på en högre nivå tidigare. 43% av betygen som sattes på Wilhelm Haglunds gymnasium var C, B eller A. Motsvarande siffra för riket är 37%. F, E eller D utgjorde 57% av de satta betygen på WHG, medan samma siffra för riket var 63 %. Den största skillnaden om man ser till enskilda betyg är att antalet E:n utgjorde 36% av betygen i riket, men bara 29 procent av betygen på WHG.

Analys av betygsfördelning

Orsaker till varför eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ligger något bättre till än riket vad gäller betygsresultat har redan diskuterats till viss del i analysen av kunskapsresultaten. Skolans storlek gör att varje enskilt betyg får ett stort genomslag procentuellt i statistiken och att undervisningsgrupperna i många kurser är små, vilket ger varje elev mycket mer tid med läraren. Även våra så kallade ”prep-veckor”, några dagar under höstlovet och påsklovet då elever som ligger efter med sina studier kan komma ikapp och elever som vill satsa extra kan göra så, påverkar betygsutfallet positivt. Framför allt omvandlas alltid en inte föraktlig mängd F-betyg till E eller högre, då eleverna dels får möjlighet till mer individuell undervisning just under dessa dagar, dels får chansen att examineras, göra omprov och arbeta klart inlämningsuppgifter.

Man bör också ha i åtanke att Wilhelm Haglunds gymnasium jämförs med andra renodlade industritekniska program i riket. WHG är emellertid ett industritekniskt program där eleverna har möjlighet att läsa in de kurser som motsvarar Teknikprogrammet, cirka 3 400 poäng istället för industritekniska programmets 2 500 poäng, en möjlighet som inte alla, men många elever utnyttjar. Vi är alltså en skola som lockar, mycket förenklat, två kategorier av elever: de som är inriktade på yrket industritekniker och tänker sig ett arbete direkt efter gymnasiet och de som ser sig själva på någon av högskolornas och universitetens tekniska utbildningar i framtiden. Vissa av eleverna i den sist nämnda kategorin drivs av en stark motivation att inte

bara klara de högre gymnasiekurserna, utan dessutom få ett bra betyg, ofta för att säkra att de kommer in på den önskade högskoleutbildningen.

Vid en närmare analys av betygsresultaten i varje enskild kurs hittar vi olika förklaringsmodeller. Här följer några exempel:

- I **Engelska 7** är ofta de högsta och lägsta betygen överrepresenterade, vilket kan bero på ett högt engagemang hos elever som gillar engelska och är vana att arbeta hårt, medan andra var nöjda med att helt enkelt klara kursen för att få sina poäng.
- Inom **matematik** är höga betyg ovanliga. En majoritet av elevernas pendlar mellan E och C och trenden är att de högre betygen alltmer sällan sätts. Matematiklärarna på WHG tycker sig se några grundläggande orsaker till att färre elever når upp till de högre betygens krav: förkunskaperna eleverna har med sig från grundskolan har blivit sämre, till exempel grundläggande räkningstekniska färdigheter. Dessutom har förmågan att analysera, grundligt förstå och koppla samman begrepp, samt förmåga att lösa problem försvagats. Även resonemang, kommunikation, modellering och problemlösning har många elever svårt med.
- Historiskt sett har eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium brukat nå mycket höga betyg i alla **verkstadsämnen**. En tanke som framförs är att det på grund av de mycket generella kriterierna är något för lätt att nå de högre betygen. En annan tanke är att undervisningen håller så pass hög kvalitet att, i kombination med skolans välutrustade, moderna verkstad, elever lättare lär sig tillräckligt för att uppfylla de högsta betygens kriterier. Att praktiken på Sandvik generellt håller en hög standard, kan också tänkas ha en inverkan.
- Tyngdpunkten i kurserna **Samhällskunskap, Historia och Religionskunskap** ligger ofta på betyget E (omkring 40%). Nästan lika många elever brukar uppnå kriterierna för betyget C, medan några enstaka får betyget A. F blir däremot nästan aldrig ett slutbetyg. De F som sätts beror ofta på otillräckligt betygsunderlag, det vill säga att uppgifter inte lämnats in.

Elevernas kursutvärderingar

Svarsfrekvensen för årets kursutvärderingar blev så låg att de måste göras om. Det finns för tillfället därför inga resultat att sätta i relation till tidigare år. Mentorerna och lärarna brukar ha ett styvt jobb i att få eleverna att svara, ofta får man nästan stå bredvid eleven för att vara säker på att utvärderingarna görs och lämnas in. Den möjligheten försvann i år på grund av distansundervisningen.

Inte desto mindre kommer utvärderingarna av kurserna i år säkerligen bjuda på mycket intressant läsning. Undervisning på distans påverkar av naturliga skäl det mesta i kurserna, både vad gäller planering, innehåll, tillgänglighet, stöd och respons från undervisande lärare och viktig information om betygskriterier och liknande.

Förra årets mätningar visade bättre resultat än läsåret före, alla områden som mättes nådde över 5,00 på en sexgradig skala. Det som eleverna var mest nöjda med var lärarnas goda

ämneskunskaper, 5,51 av 6,00 möjliga och lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist, också 5,50. Även påståendet ”Läraren lyssnar på mina synpunkter” fick ett högt värde – 5,40. Den största förbättringen skedde med påståendet ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” där året 2017/2018 nådde 4,93 mot 5,23 år 2018/2019.

FRÅGA	2017/2018	2018/2019
Läraren har goda ämneskunskaper	5,29	5,51
Läraren behandlar oss elever rättvist	5,29	5,50
Läraren lyssnar på mina synpunkter	5,18	5,40
Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver	4,93	5,23
De arbetsformer vi har använt i kursen har varit ett stöd för min inläring	5,04	5,20
Kursen är bra planerad	4,84	5,09

Lägst omdömen 2018/2019 fick påståendena ”Kursen är bra planerad” (5,09). Även föregående läsår fick planeringen av kurserna ett jämförelsevis lågt betyg av eleverna (4,84).

Det pedagogiska arbetet

Den svåra situation som coronapandemin orsakade bidrog paradoxalt nog samtidigt till en anmärkningsvärd utveckling och förbättring av distansundervisningen. Att lärplattformen Teams redan före pandemin var väl etablerad på Wilhelm Haglunds gymnasium och användes av samtliga undervisande lärare i högre eller lägre grad, hjälpte till att göra övergången till distans något lättare.

Under framför allt hösten 2019 fick det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolan stå tillbaka en del på grund av andra mer akuta projekt som behövde personalens tid, fokus och arbetsinsatser. Vissa projekt fortsatte under våren, men från och med mars månad ägnades den mesta tiden till att lösa alla de pedagogiska utmaningar som uppstod när vi inte längre kunde träffa eleverna i skolan, utan fick nöja oss med kontakt via datorn. Det blev några bekymmersamma, stimulerande och spännande månader!

Arbetet fortsatte under hösten 2019 med att fördjupa elevernas kunskaper om begreppet hållbar utveckling och FN:s SDG – Sustainable Development Goals, samt arbeta enligt läroplanens mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling. Två olika SDG-projekt genomfördes - ett för eleverna i årskurs 1 och ett för personalen på skolan. För eleverna handlade det om att ta fram förbättringsförslag till skolan förankrade i de globala målen, till exempel hur man minskar skolans elförbrukning och tar hand om sopor.

Inom verkstadsinstitutionen har en kontinuerlig diskussion förts kring hur verkstaden ska kunna förbättras och om hur det framtida behovet skulle kunna se ut. En stor investering har gjorts på nio mindre robotar som ersätter en av våra äldre större robotar så att fler elever kan arbeta med robothandhavande samtidigt. I den långsiktiga investeringsplanen ingår också att på sikt köpa in två manuella fräsar och att byta ut de nuvarande CNC-svarvarna, ett led i att verkstadens maskiner och utrustning byts ut med jämna mellanrum för att alltid ligga i fas med den modernaste tekniken ute i industrin.

Den nya kursen materialkunskap har påbörjats så att eleverna ska få en djupare förståelse för materialets betydelse i bearbetningsprocessen. En härdugn har inhandlats för att skapa förståelse för härdprocessen i kursen Materialkunskap. Fråskurserna genomgår större förändringar i form av nya utbildningsupplägg, övningar och uppgifter. Det äldre upplägget kändes föråldrat och ineffektivt, medan det nya ska hålla en röd tråd genom elevernas tre år. Det har också beslutats att ersätta Styr- och reglerkursen med en kurs om allmän automation för att lättare matcha våra ägares behov med start läsåret 2021 – 2022. Det har arbetats på en förändring i kurserna Produktionsutrustning 1, Robotteknik och Datorstyrd produktion 1, där vi tidigare har haft mindre grupper än vad vi nu planerar att ha. Genom den förändringen kommer eleverna få mer undervisningstid i de mest grundläggande utrustningarna. Planer finns åter på att förändra UF-projektet, bland annat genom att byta ut vissa kurser och försöka öka elevernas engagemang.

Vårt problem med rekrytering kvarstår. Kompetenta yrkeslärare är extremt svåra att rekrytera och licensierade nästintill omöjligt. Vi har haft ganska stor omsättning på yrkeslärare med personer från industrin som lärs upp till att vara lärare. Ofta besitter dessa personer ovärderlig verkstadskunskap och är på det sättet bra för skolan, men att läras upp till att också vara lärare och mentor är ett digert arbete som dessutom stjälar tid av de etablerade yrkeslärarna.

Ett sätt att försöka lösa rekryteringsproblemet på har varit att få en kompetenskartläggning, ett behov vi i programrådet tagit upp med våra ägare. I denna kartläggning kan man läsa om nuvarande och kommande behov av legitimerade medarbetare. Verkstadsinstitutionen har nu ett digert arbete framför sig att försöka tillgodose dessa behov inom ramen av skolans styrdokument.

Att vara lärare innebär att en stor del av sin arbetstid jobba på egen hand, utan kollegor. Det är lätt att tro att svårigheter och motgångar är individuella och måste lösas av läraren på egen hand. Därför är det, både för individen och verksamheten, så viktigt att tid frigörs för kollegialt samarbete och kompetensutveckling. På Wilhelm Haglunds gymnasium finns sedan ett flertal år ett väl utvecklat kollegialt samarbete med regelbundna möten och gemensamma pedagogiska beslut. Att nå absolut samsyn kring alla aspekter av pedagogiken är varken önskvärt eller möjligt, men att utbyta erfarenheter, diskutera problem och komma överens om vissa gemensamma metoder och strategier är en effektiv väg att gå mot högre kvalitet i undervisningen. Några av vinsterna kan vara att yrkeskunskaper, yrkesetik och praktik förbättras om man delar med sig av sina erfarenheter och kompetenser och att lärarna blir mer medvetna om hur de undervisar och hur de möter eleverna. Den slutsatsen dras i avhandlingen ”Vad gör en skicklig lärare?” som presenteras i en artikel på skolverket.se (Lozic, 2020) och

som är resultatet av att Lill Langelotz, universitetslektor vid Högskolan i Borås, under fyra år ett följde ett lärararbetslag som systematiskt arbetade tillsammans med utveckling.

Avhandlingen kunde också visa att ett kollegialt lärande inte bara behöver fungera på ett stödjande, utan också korrigerande sätt. Lärarna i undersökningen uppgav att de förväntades öppna sina klassrum för kollegor och diskutera didaktiska utmaningar, även om de inte ville. ” Därmed blir problem som uppstår i klassrummet en allmän angelägenhet och föremål för diskussion, reglering och åtgärdsarbete. Lärarna framhåller att de tvingas att ständigt utveckla sig själv och andra, acceptera normer som gäller i gruppen och korrigerar sitt beteende.” (Lozic, 2020).

Under läsåret 2019/2020 var ambitionen för utvecklingsarbetet att fokusera på tre välkända pedagogiska områden: självledarskap, förbättrad respons och arbetsro, enligt modellen nedan.

”Förbättrad respons till eleverna”

Hur kan vi tydliggöra förväntningar, krav och resultat?

Inför kurser

Ämnesinnehåll, centralt innehåll, betygskriterier. ”Nyttan i livet”. Sätta i samband med utbildningen, det industri tekniska programmet.

Under arbetet i kurser

Inför uppgifter och arbetsmoment, efter uppgifter/prov/arbetsmoment. Hur gör man med kurser som sträcker sig över ett år, tre år eller fem dagar?

Efter kurser

Varför fick eleven till slut ett visst betyg på kursen? Vad kan eleven ta med sig och utveckla till nästa kurs/en ny kurs?

Inför utvecklingssamtal

Vad behöver eleven och föräldrar veta? Vad är viktigt att prata om?

”Arbetsro”

Studie- och arbetsmetoder

Hur uppfattar eleven målet med det som ska läras in och visas upp? Hur förändrar vi ofruktbara studie- och arbetsmetoder?

Grundlighet

Hur premierar vi grundlighet/noggrannhet istället för snabbhet/ytlighet?

Medvetenhet/Hänsyn

Hur påverkar elevens uppförande studiesituationen för sig själv och omgivningen?

Metakognition

Hur kan eleven utveckla kunskap om sitt eget och andras lärande?

Social respons

Hur uppfattas elevens beteende av omvärlden? Vilket intryck gör hen på andra människor?

En stor del av den gemensamma tiden för pedagogiskt utvecklingsarbete försvann som tidigare nämnts på grund av andra mer akuta arbetsuppgifter. Dock kunde en del arbete påbörjas. Kollegiet läste exempelvis delar av Skolverkets stödmaterial ”Kunskapsbedömning i

skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter” och hade sedan utifrån kapitlens tillhörande diskussionsfrågor intressanta utbyten som främst handlade om bedömning, betygssättning och respons. Vi diskuterade också mycket kring olika gemensamma strategier för att skapa bättre arbetsro på skolan, företrädesvis i en särskild klass.

Distansundervisningen i sin tur aktualiserade behovet av gemensamma riktlinjer inom vissa delar av undervisningen. Fokus riktades mot hur vi för eleverna ska kunna förtydliga vikten av att de kan göra egna reflektioner, analyser och fördjupningar i alla ämnen de läser på gymnasiet, förmågor som försämrades märkbart när eleverna inte längre träffade oss i klassrummet. Kollegiet beslöt därför att producera två manualer, en **språkmanual** och en **metodmanual**, som vi gemensamt ska utgå från i alla ämnen på WHG. I samband med skolstarten HT 2020 introducerades ”**SKRIVBOKEN – WHG**” till alla elever. I den finns regler för hur man skriver olika slags texter, hur man hanterar källor och hur man övar för att bli en bättre läsare, för att ta några exempel. Skrivboken ska styra och inspirera all undervisning och allt skrivande som skolans elever utför under de tre årens studier på Wilhelm Haglunds gymnasium, som en lägsta gemensam nämnare vad gäller texter hos oss.

En viktig del av arbetet med att ge elever det stöd och den stimulans de är i behov av, är att skaffa sig en tydlig överblick av var behoven finns och hur de ser ut. På Wilhelm Haglunds gymnasium använder vi oss av flera olika metoder för att dokumentera och föra vidare information om elevernas aktuella studiesituation. Under läsåret gjordes en sammanställning av de metoder vi använder (se Bilaga 1). Den är tänkt att skaffa en tydlig överblick för personalen och på ett enkelt sätt introducera nyanställda till våra rutiner. Ytterligare en metod för kartläggning som tillkom under läsåret är ett Microsoft Teams kallat ”Studiesituation”, ett dokument som förändras nästan varje vecka. I ”Studiesituation” skriver undervisande lärare in de rester eller omprov som en elev har, samt bifogar själva uppgiften som ska göras. Så fort eleven lämnat in tas uppgifterna bort. Detta ger varje mentor viktig information om läget och vilka åtgärder som eventuellt behöver sättas in, som exempelvis att maila vårdnadshavare eller använda veckans resurstimme.

Erfarenheten från de senaste fem årens pedagogiska utvecklingsarbete på WHG är att öppenheten kring den egna undervisningen och viljan att dela med sig av både goda och dåliga upplevelser har blivit större hos alla i kollegiet och att det har haft många goda effekter. Det finns en ökad samsyn kring hur vi arbetar med exempelvis respons till eleverna, hur elevernas kunskaper ska mätas, hur vi utvecklar olika sätt att examinera och hur vi ska sätta betyg. Rutinhandboken, Skrivboken och kommande Metodmanual är exempel på hur det metodiska arbetet för att öka samsynen och likvärdigheten konkretiserats i gemensamma texter som fungerar vägledande för såväl gamla som nya medarbetare.

Utvärdering av distansundervisning på WHG VT 2020

Inga reformer eller projekt har i modern tid haft så stor påverkan på pedagogiken som den så kallade nedstängningen av gymnasieskolorna i Sverige under våren 2020.

Distansundervisningen för WHG:s elever och personal tog sin början torsdagen den 19 mars

2020 vecka 12 och pågick fram till avslutningen fredag 5/6 vecka 23, sammanlagt elva veckor. En slutsats som dragits nationellt är att digitaliseringen av undervisningen i den svenska skolan tog ett jätteskutt när eleverna tvingades hem på grund av coronapandemin. En annan är att frånavaron drabbade vissa elevgrupper hårdare än andra, som exempelvis vissa elever med behov av särskilt stöd, trångbodda elever och de som har sämre digitala förutsättningar hemma, som avsaknad av egen dator eller sämre uppkoppling.

Här följer ett försök till en utvärdering av hur distansundervisningen under vårterminen 2020 på Wilhelm Haglunds gymnasium fungerade och vilka konsekvenser den fick. Vi ser dock redan nu en stor påverkan på verksamheten under höstterminen 2020 och helt säkert är att vi kommer att få handskas med följderna av covid-19-pandemin under en lång tid framöver.

Schema

Redan innan regeringen beslutat om distansundervisning för gymnasieskolorna, började WHG:s planering av ett schema, i händelse av att eleverna skulle skickas hem. Eftersom många av våra kurser är praktiska och undervisas i verkstaden, förstod vi att vi måste göra en annorlunda prioritering. Vi gav mer tid till de teoretiska ämnen som lättare kunde undervisas på distans, i hopp om att kunna avsluta dessa tidigare än planerat. På sätt kunde tid i schemat frigöras i slutet av terminen för verkstadskurserna, om nu eleverna skulle få komma tillbaka till skolan före sommarlovet. Vi gjorde också vissa lektionspass längre än vanligt, bland annat för att säkerställa att mer tid kunde ges till varje enskild elev, vilket vi räknade med skulle ta längre tid via dator än i klassrummet. När stängningen väl var ett faktum, började vi genast arbeta enligt det nya schemat.

Metoder

Den digitala lärplattformen **Microsoft Teams** användes av samtliga i personalen som undervisnings- och kommunikationsmedel redan före pandemin. Via Teams finns möjligheter att ladda upp material som dokument, filmer, ljudfiler, prov etc. Eleverna kan lämna in uppgifter och få respons direkt i dokumentet. Möjligheterna till kommunikation via bild, ljud och text, både enskilt, i mindre grupp och helklass finns också, vilket möjliggör både föreläsningar, klassundervisning och en-till-en-undervisning.

Nio olika lärare undervisade på distans under våren 2020 på WHG. De metoder som användes var många:

- I matematiken kunde man ha genomgångar med boken som bas och delad skärm där läraren visade beräkningar och liknande. Ibland ställdes frågor på innehållet från elever och ibland från läraren till eleverna.
- Individuell undervisning via Teams med lärare-elev eller lärare-grupp av elever har förekommit. Ibland har elever bett om sådan undervisning, ibland har läraren initierat en sådan undervisning.
- I matematiken har inlämningsuppgifter använts där läraren har kontrollerat kunskapsnivån efter ett genomgången moment. Nästa lektion har läraren tagit upp och diskuterat de problem och lösningsförfaranden som inte eleverna behärskar.
- Externa videoföreläsningar som bas eller som komplement till lärarföreläsningar har använts i varierande utsträckning.
- Många har använt videokonferenser som start av lektionerna där närvaro tagits, innehållet i dagens lektion gått igenom samt påminnelser av inlämningar och annat getts till eleverna.

- Läraren i engelska har samarbetat på distans med en lärarkandidat som suttit på annat håll. De har sedan genomfört gemensamma distanslektioner. Det har inneburit mer arbete, men det har fungerat bra.
- Material till lektionerna har delats via länkar eller filer på Teams.
- Idrotten har haft aktivitetsspass där eleverna har fått dela med sig av bilder för att visa vilka aktiviteter som de har genomfört under de schemalagda passen, till exempel fotat sig själva i löpspåret.
- I engelska har eleverna ibland varit uppdelade i grupper där de fått tilldelat specifika uppgifter som de ska göra. Det har resulterat i att grupperna har fått en större styrning och en tydligare beskrivning av vilket arbete de är förväntade att utföra under lektionen.
- En del lärare har använt inlämning-feedback-omarbetning-inlämning som ett sätt att arbeta kring texter.
- I DP3 har det varit mycket eget arbete för eleverna. Teorin i kursen gicks igenom innan distansundervisningen startade.
- På svensklektionerna har treorna bland annat spelat upp en teaterpjäs tillsammans, som sedan analyserats individuellt. Noveller och romanutdrag har funnits tillgängliga som texter, men även lästs in av läraren och lagts ut som ljud/bild-filer. Intervjuer med författare och klipp från filmade romaner har kompletterat.

Vilken undervisning gick inte att bedriva?

- Laborationer i fysiken.
- Handhavande i robotteknik.
- DP1, DP2, DP3 (kunde inte köra svarv och fräs).
- DP5 (kunde inte genomföra praktiska laborationer).
- Produktionsutrustning (kunde inte köra manuella svarven och supportsvarven).
- Industriteknisk fördjupning (kunde inte köra maskiner).
- APL i åk 3 (TC-praktiken för yrkesinriktning - eleverna fick inte vara på företagen).
- Produktutveckling 1 (kunde inte genomföra prototypstillverkning och modellering).
- Idrott och hälsa 1 och 2 (de praktiska momenten kunde inte utövas).
- Mät- och styrteknik (kunde inte koppla ihop sorteringsmaskiner).
- Materialkunskap (kunde inte genomföra praktiska laborationer).

Hur löstes det?

- Laborationer i fysiken gjordes i små grupper på plats i skolan i slutet av maj, men på grund av tekniska problem med programvara som inte var installerad, fick labben improviseras.
- Robotteknik, DP1 Svarv, DP 1 Fräs och Produktionsutrustning 1 kommer att köras två heldagar i börja av HT för WH19.
- I DP 3 gjordes allt som var möjligt på distans, resten är förskjutet till hösten.
- Industriteknisk fördjupning undervisades en dag i veckan på plats från slutet av april.
- I Materialkunskapen genomfördes labbar på skolan. Klassen delades då in i tre grupper och undervisades på plats, tre heldagar vecka 16.
- I DP5 fick läraren använda labbar i materialkunskap till viss del istället.
- Kurserna Idrott och hälsa 1 och 2 fortsätter under läsåret 2020 – 2021.
- Produktutveckling 1 genomförde inget fysiskt, utan fick uppfylla betygsriterier genom CAD.
- Mät- och styrteknik undervisades på skolan under vecka 20 - 21 med halva WH18 ena veckan, andra halvan veckan därpå. Vissa var sjuka och erbjöds undervisning några dagar i början av HT. Resultat: alla i WH18 godkända!
- Treornas gymnasiearbete som görs på Sandvik fick skrivas utifrån en tidigare APL.

Hur genomfördes kunskapsredovisningar, examinationer och prov?

Engelska: Inlämningar av texter som vanligt, muntliga presentationer med PP i videomöten i Teams, muntligt prov (NP) i par videomöten, hör- och läsförståelse fick göras på skolan i smågrupper om fyra elever. Det blev en heldag för WH19 och en för WH18.

Matematik: Prov online via exam.net, kunskapstestning där eleven fått välja några uppgifter från boken, skickat in och fått feedback. Inlämningsuppgifter utan facit, förkunskapsmätning mm. Kontinuerliga inlämningar av uppgifter från boken har gett lärarna information om elevernas kunskapsnivåer. I slutet av terminen kom eleverna till skolan och fick göra NP.

DP3: Pågående kurs där man jobbat med inlämningsuppgifter.

Tillverkningsunderlag: Inlämningsuppgifter som är kopplade till närvaro och fungerar som övningar inför prov – proven har sedan genomförts på plats på skolan.

CAD: Omprov på videokonferens, de har ritat och Kalle har tittat på i realtid. Omprov i svarv har gjorts med en elev i taget under videokonferens samtidigt som Kalle tittat på.

Gymnasiearbete och UF: Inlämningsuppgifter.

Fysik: Laborationer och rapporter har genomförts på skolan.

Svenska: Inlämningsuppgifter, muntliga framträdande digitalt via Teams, s.k. NP har gjorts på skolan, samtal/utfrågningar via Teams.

Hur har prov och examinationer fungerat?

Muntliga prov fungerade bra i **engelska** och hör- och läsförståelse på skolan medförde inga problem. När det gällde inlämningar av uppgifter/texter i engelska var det ovanligt mycket fusk, oftast genom att eleverna plagierade varandras texter. Man kan spekulera i om de kanske tycker att det är lättare att fuska när de är hemma och man inte träffar dem på samma sätt. Steget till att fråga läraren om hjälp blir också längre. På slutet kunde man märka en större oro och stress, vilket fick en del elever att ta till otillåtna metoder. Det inträffar dock alltid i slutet av läsåret, särskilt bland treorna. Inlämningarna av uppgifter i engelska har varit senare än vanligt. Sist i kurserna ligger ett litteraturmoment där eleverna ska läsa på egen hand, vilket alltid innebär svårigheter för vissa. Dock har problemen varit mycket större i år. **Engelskan** och **svenskan** fick extratimmar för att kunna avsluta kurserna tidigare, vilket inte hjälpte alls. Istället blev fler sena än vanligt och vi fick mer fusk än vanligt.

Inlämningarna i kursen **Idrott och hälsa** har fungerat bra, liksom den egna träningen där eleverna skulle fotografera sig själva när de utförde en fysisk aktivitet som promenad, löptur, fotboll, gym etc. Vissa uppskattade det verkligen, någon hade till och med en app som visade hur långt de sprungit.

Matematik 3 hade också fusk, läraren upptäckte att flera elever hade samma ip-adress och alltså delade nätverk när ett online-prov genomfördes. Vissa hade datorproblem och undervisande lärare tvingades att göra flera omgångar nya prov. En elev som inte kunde komma till ett slutprov på skolan fick skriva hemifrån och dela skärm med läraren som följde uträkningarna i realtid. I kursen **Fysik 1** genomförde eleverna laborationer på plats i skolan och fick själva skriva rapporten utifrån resultatet.

Ett problem med att ha prov på plats på skolan var att några alltid var hemma, på grund av sjukdom eller något annat. Det resulterade i att många lärare fick producera nya prov varje gång någon elev som missat ett provtillfälle skulle testas på samma område. Samma gäller praktisk undervisning på plats som utmynnade i praktisk examination när vissa elever missade ett provtillfälle och behövde få ett nytt.

I kursen **Tillverkningsunderlag** fungerade det ganska bra med inlämningsuppgifter, i **DP3** gick det lite sämre. De uppgifterna var också mer komplexa, svårare att göra för eleverna hemma på egen hand.

Hur har undervisningen fungerat?

Ma 2c har inte fungerat alls, gruppen var för stor att ha på distans. Före stängningen av skolan hann läraren ha fem veckors normal undervisning. Under distansen hade eleverna svårt att ta ansvar och höra av sig och be om hjälp när de fastnade. Läraren tror att många hade svårt att förstå och därför gav upp. Det var också varit svårt att få en överblick över hur eleverna tog emot det som sades utan att kunna läsa av kroppsspråk och få ögonkontakt.

Robotteknikkursen skulle haft teoretisk helklassundervisning för 29 elever som inte hade förkunskaper, men det gick inte alls på distans. Läraren fick ingen uppfattning om deras förståelse eller kunskapsnivåer. I **DP3** gick teorin i kursen igenom innan distansundervisningen startade, sedan blev det mycket eget arbete för eleverna. Vid diskussioner har engagemanget varit lågt och svaren fåordiga.

Just avsaknaden av personlig kontakt med eleverna har varit ett gemensamt problem för alla kurser. Förutom i början, så har en överväldigande majoritet av eleverna i princip vägrat att slå på sina kameror. Ofta har läraren stirrat ut på sin egen bild och elevernas ikoner, vilket ingav en opersonlig känsla och svag social kontakt. Då eleverna generellt pratade väldigt lite och i nästan alla fall i så fall bara svarade på direkta frågor, präglades många lektioner av långa, tysta pauser och en osäkerhet hos läraren om det fanns några mottagare till informationen.

När lärare haft genomgångar på videokonferens i större grupper om nya saker, så har det varit stor ovisshet huruvida man har med sig gruppen eller bara några få. Man får inga frågor eller återkopplingar. Eleverna säger inget, man ser dem inte alls om de inte har kameran på. Även om man ser dem, räcker en kamera inte, utan man behöver vara i klassrummet för att kunna avläsa kroppsspråket.

För de flesta lärare utvecklades undervisningsrelationen till en monolog, det var sällan man fick igång en dialog eller diskussion. För de elever som har det tufft, har det visat sig vara mycket svårt med distans. Matematiken kan tjäna som belysande exempel: i vanliga fall lyssnar eleverna på en föreläsning där många saker kan upplevas som svåra att förstå. Meningen är att det ska väcka frågor som sedan utreds och besvaras tillsammans med lärare. Under distansundervisningen fick många elever istället panik och gav upp, väntade alltså inte på den förklarande delen av undervisningen.

Betygsresultat

Ovanligt många elever lämnade inte in sina uppgifter i tid och kunde sålunda inte få några betyg alls i just det ämnet. **Matematik 2c** gick bra till slut, bara 2 av 18 skrev F på provet, detta efter två veckors mycket intensiv undervisning i nästan bara Ma 2c på skolan.

Engelskan och **svenskan** hade problem med uteblivna inlämningar och många elever fick F i dessa kurser. Prestationerna låg annars på en ganska normal nivå, förutom att mer fusk än vanlig förekom, vilket i sig är en försämrad prestation. I **Ma 3c** och **fysik** har eleverna inte presterat direkt sämre, inte heller i **kemi**.

Allmänna reflektioner:

- I början av distansundervisningen kunde man se en tydligare disciplin, bättre inlämningar med högre kvalitet, men det blev sämre och sämre. Eleverna tog mycket mer ansvar i början än i slutet, aktiviteten var god i början men avtog allteftersom tiden gick. De förhörde sig inte om uppgifter och liknande, frågade inte eller bad om feedback i samma utsträckning mot slutet av perioden.
- Det kan finnas många faktorer som påverkade: ”nyhetens behag”, att eleverna hade förkunskaper som de kunde dra nytta av hemifrån, men sedan saknade när man skulle introducera nya saker på distans, vilket gjorde inläringen svårare. Många elever uttryckte också ganska snart att de skulle vilja komma tillbaka. Vårdnadshavarnas betydelse i att stötta, uppmuntra och kontrollera ska heller inte underskattas.
- Intressant nog: samtidigt som elevernas aktivitet gick ner över tid, ökade lärarnas och skolans aktiviteter.
- Vissa lärare tog närvaro genom att ta ”likes” på inlägg till en början (det räckte om eleverna tryckte dit en tumme-upp). Det visade sig inte fungera särskilt väl, då det blev det enda livstecknet en del elever visade under resten av lektionspasset. Närvaro genom upprop på videokonferenser visade sig fungera bättre.
- Efter ett tag insåg vi att det fanns ett behov av kontroller av hur eleverna arbetar och hur mycket arbete som blivit gjort sedan senaste lektionen.
- Som tidigare nämnts använde eleverna sällan kameran utan närvarade under lektioner utan. I vissa fall innebar detta att eleverna kunde göra annat samtidigt och därmed inte hade fullt fokus på lektionen.
- Generellt upplevdes det som svårare att ha en helhetsbild och svårare att styra klassen i rätt riktning.
- För de elever som aktivt ber om hjälp har det fungerat bra och de har fått stöd och hjälp. För de andra har det nog varit svårare och kanske inte blivit så bra som det skulle kunna ha blivit.
- Eleverna har haft svårt att hitta i Teams, att hitta inlägg, filer eller liknande.

Under hösten 2020 blev Wilhelm Haglunds gymnasium en av de gymnasieskolor som fick svara på enkäter från Skolinspektionen, en så kallad förenklad granskning. Syftet var att utröna vilken inverkan vårens distansundervisning haft på elevernas utbildning. Granskningen omfattade följande områden:

- Rektors uppföljning och planering framåt mot bakgrund av distansundervisningen.
- Stöd och stimulans till elever vars kunskapsutveckling påverkats negativt av distansundervisningen.
- Organisering och planering inför läsåret 2020/21 med anledning av pandemin.

I intervjuerna som Skolinspektionen genomförde berättade eleverna på WHG bland annat att distansundervisningen fungerade bra för att lektionerna var väl förberedda. Samtidigt tyckte de att det var tråkigt att vara isolerad hemma och att det var lätt att vara lite för bekväm, vilket kunde leda till bristande koncentration. Utifrån resultatet av granskningen fann Skolinspektionen inte några behov av att ge WHG rekommendationer avseende organisering och planering inför läsåret 2020/21 med anledning av pandemin.

Avsikten har hela tiden varit att utvärderingen ska fortsätta. Frågor som ska diskuteras är till exempel: Hur gick det för de elever som är i behov av särskilt stöd? Vilka följder får kunskapsluckor, missade examinationer och F-betyg för den fortsatta skolgången på individuell och kollektiv nivå? Hur påverkar de uteblivna nationella proven? Med tanke på hur utvecklingen av pandemin ser ut, kommer erfarenheterna från vårterminen högst sannolikt vara till stor nytta, särskilt om skolan skulle tvingas gå över till distans periodvis även under läsåret 2020/2021.

Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2019 - 2020

Under läsåret 2019/2020 låg till en början fokus på fortsatt utveckling av tre pedagogiska områden: självledarskap, förbättrad respons och arbetsro. Under senvintern tillkom distansundervisningen, vilken sedan mer eller mindre tog över som prioriterat område.

I begreppet *självledarskap* ligger en tanke om att utveckla elevernas egen förmåga till att ta ansvar – för sina studier, sina val och för sina liv. För eleverna blir det deras första steg mot att bli vuxna. Centrala frågor är: Var går gränsen mellan tillrättaläggande och engagemang? Hur lär vi dem att ta eget ansvar? Vilka kvaliteter ska de ha när de går ut om tre år? Självledarskap bygger också på en god självkänsla. En elev som känner sig trygg och tror på sig själv, kan våga välja det okända och utvecklande, istället för att alltid ta den säkra och välbekanta vägen. Idag är självledarskap som begrepp och innehåll väl integrerat i personalens förhållningssätt gentemot eleverna och i undervisning och mentorskap.

Tydlighet och transparens gentemot eleverna när det gäller vad som ska göras, hur det ska göras och hur det kommer att bedömas är avgörande för att eleverna ska kunna ta ansvar för

sina studier och på sikt lyckas bra med dem. Under rubriken *förbättrad respons till eleverna* har vi arbetat med frågan hur vi ska på bästa sätt ska tydliggöra förväntningar, krav och resultat. När kurser startar finns den vanliga utmaningen med att få eleverna intresserade av det centrala innehållet och betygskriterierna, vilket sällan är lätt, mycket på grund av att Skolverkets formuleringar oftast uppfattas som svårförståeliga och abstrakta även om de översätts till ett enklare språk. Vilken funktion kursen fyller i utbildningen eller i elevernas liv överhuvudtaget kan ibland gå lite bättre att förmedla.

Under kursens gång gäller att tydliggöra vad som är viktigt i varje arbetsmoment och i varje uppgift eller prov och vad som kommer att bedömas. När eleven arbetar och producerar finns många sätt att ge respons, så att eleven vet hur den ska arbeta vidare för att utveckla kunskaper och färdigheter. Här finns en stor utmaning för de lärare som undervisar i kurser som sträcker sig över flera år, då det kan vara svårt att skapa en känsla av kontinuitet och sammanhang. Till sist, när kursen är slut, får eleven ett betyg. Betyget får aldrig vara en överraskning, eleven ska förstå vad som låg till grund för bedömningen, ha haft chansen att förbättra sina prestationer och känna till vad man kan ta med sig och utveckla till en ny kurs. Det löpande och mest avgörande av arbetet med respons görs av undervisande lärare och elev under lektionstid, men utvecklingssamtalet en gång per termin med mentor, elev och vårdnadshavare fyller också en viktig funktion.

En effektiv och träffsäker respons har många vinster: det blir tydligare för eleven, höjer motivationen och skapar trygghet. Den undervisande läraren får ett bättre och säkrare betygsunderlag, vilket innebär en större likvärdighet och högre rättssäkerhet. Relationen mellan elev och lärare utvecklas ofta också på ett positivt sätt.

Att skapa *arbetsro* i klassrummet är en förutsättning för att alla elever ska få chansen att lära sig. Forskningen säger entydigt att arbetsro är en förutsättning för att elever ska kunna ta till sig kunskap, kunna arbeta under lektioner och få möjligheten att utvecklas. Det gäller särskilt de barn och ungdomar som kämpar med neuropsykiatriska funktionshinder och alltså redan från början har större svårigheter med fokus och koncentration än många andra har. I en dålig, stökig arbetsmiljö ökar också risken för mobbning och otureligt uppträdande. Relationen mellan lärare och elever tar också ofta skada.

Ett stökigt och störande beteende påverkar hur eleven uppfattas av omvärlden. Här har vi försökt jobba med att medvetandegöra för eleverna att uppförande påverkar andra människors intryck av en och i förlängningen vilket bemötande och förtroende man kan räkna med att få. Hur elevens förhållningssätt påverkar studiesituationen för sig själv och omgivningen ingår också i diskussionen. Till arbetsron hör också att utveckla elevernas så kallade metakognitiva kunskap, det vill säga att ta reda på mer om sitt eget och andras lärande.

En orsak till att en elev kan ha svårt att koncentrera sig på en arbetsuppgift kan vara att målet med uppgiften är oklar och att eleven inte har hittat passande och fruktbara studie- och arbetsmetoder. Många elever vill också gärna bli klara så snabbt som möjligt och använder därför inte sin fulla kapacitet för att höja arbetsinsatsen ännu mer. När kollegiet på WHG har

arbetat med den här frågan har vi försökt svara på hur vi ska kunna premiera och uppmuntra grundlighet och noggrannhet istället för snabbhet och ytlighet.

Prioriterade utvecklingsområden på WHG

De utvecklingsområden som vi, i olika hög grad, kommer att fortsätta arbeta med under läsåret 2020/2021 är samma som nämnts ovan: självledarskap, respons till eleverna, arbetsro och utvecklande av pedagogik på distans. Ett ämnesöverskridande arbetssätt som gynnar en helhetssyn på kunskap är ett annat område som vi arbetar vidare med under läsåret 2020/2021, främst i form av samarbetsprojekt kring FN:s globala mål kring hållbar utveckling.

I skrivande stund känns det högst osäkert hur nästa läsår kommer att se ut. Ebbar pandemin ut så att vi kan fortsätta att bedriva undervisning på skolan och skicka eleverna på APL både här hemma i Sverige och kanske till och med utomlands? Eller får vi se en fortsatt, eller ännu värre ökande, smittspridning som tvingar oss att stänga skolan och bedriva all undervisning på distans? Att tvärsäkert slå fast hur det pedagogiska arbetet på skolan ser ut under 2020/2021 låter sig helt enkelt inte göras.

Källor:

Arbetsförmedlingen. (2020). *En halv miljon arbetslösa i pandemins spår*. Pressmeddelande på arbetsförmedlingen.se, 19 oktober. <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=21D8B1F326BAF120>

Lozic, V. (2020). *Kollegial handledning leder till öppenhet och samarbete*. Artikel på skolverket.se. Hämtad 2020-11-04. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/kollegial-handledning-leder-till-oppenhet-och-samarbete>

Dokumentationen över elevernas studiesituation på WHG

För att dokumentera och föra vidare information om elevernas aktuella studiesituation, använder vi oss av några olika metoder på Wilhelm Haglunds gymnasium:

	Start HT	Läsåret	Slut VT
Elevpuls-dokument/ F-varning	Varje onsdag		
Studie-situation	Vid behov		
Mittermins-konferens och omdömen	1 ggr/HT		1 ggr/VT
Lägesrapport per klass	1 ggr/HT		1 ggr/VT
Utvecklings-samtal	1 ggr/HT		1 ggr/VT
F-betyg			Vid läsårets slut
Kartläggning F-betyg			Vid läsårets slut
Pedagogisk kartläggning			1 ggr/VT
Handlings-plan	Vid behov		

ELEVPULSDOKUMENT/F-VARNING

Varje onsdag morgon träffas kollegium och skolledning i ett så kallat Elevpulsmöte. Utgångspunkten är ett excelark som finns på Office 365 under

Gymnasieutbildning_WHG och heter "Pulsning elever". I excel-dokumentet fyller undervisande lärare i varje elevs aktuella studiesituation. Grön ruta betyder att allt går bra, gul ruta att eleven har rester men i dagsläget förväntas klara kursen och en svart ruta att eleven inte läser kursen. Med en röd ruta signalerar läraren att det finns risk för att eleven inte kommer att klara kursen, utan få ett F i betyg. **Om en lärare rödmarkerat en ruta betyder det att eleven fått en F-varning.**

Under mötet går kollegiet igenom pulsdokumentet klass för klass. Den lärare som rapporterat om en förändrad studiesituation för en elev lyfter detta under mötet, informerar om orsaker och diskuterar tillsammans med elevens mentor och skolledning vilka åtgärder som ska vidtas. Här finns också chansen att få en bredare bild av elevens skolgång, till exempel om liknande problem kan ses i fler kurser, under fler lektioner.

En stor fördel med våra elevpulsmöten är att vi på ett mycket snabbt sätt uppmärksammar förändringar och problem i elevers studiesituation. Informationen går snabbt och direkt från undervisande lärare till mentor och skolledning. Dessa möten utgör också ett effektivt sätt för mentorer att berätta om något i elevens situation har förändrats som skulle kunna påverka mående, prestationer eller närvaro för att ta några exempel och som undervisande lärare bör ha kunskap om och eventuellt ta hänsyn till i sina möten med eleven.

STUDIESITUATION

På vår digitala lärplattform Teams finns ett team som heter "Studiesituation". Varje klass har en egen flik där lärare för in de **rester** som en elev har i en kurs. Läraren kompletterar med själva uppgiften, så att den också finns tillgänglig för mentor om denne skulle behöva ge extrastöd eller vidarebefordra hem till vårdnadshavare. Så här kan det till exempel se ut:

Kurs	Elev/Elever	Moment	Material	Införd
Svenska 2	Ask Embla	Analys av "På västfronten intet nytt". Instuderingsfrågor Modernismen.	<<Planering och uppgift VÄSTFRONTEN VT 2020.pdf>> <<Instuderingsfrågor MODERNISMEN.pdf>>	2020-08-12

Det här systemet möjliggör för mentor och elev att få en överblick över studiesituationen i detalj och fungerar som ett komplement till elevpulsdokumentet. Det ställer krav på undervisande lärare att verkligen registrera alla rester, att bifoga de uppgifter som ska göras och lämnas in, samt att ta bort eleverna från dokumentet

så fort de lämnat in uppgiften/uppgifterna och fått godkänt. På WHG har vi dessutom ett system där elever som har håltimmar, så kallad "gråtid", måste komma överens med mentor huruvida de får åka hem, alternativt komma till skolan senare på dagen. Överenskommelsen ser ut så att den elev som har rester först ska göra dessa, innan det blir aktuellt med ledighet under gråtiden. För mentor gör teamet "Studiesituation" det enkelt att kontrollera eventuella rester och sedan fatta ett beslut.

MITTERMINKONFERENS OCH OMDÖMEN

Under en period i mitten av varje termin deltar kollegium och skolledning i konferenser där studiesituationen i varje klass går igenom. Underlaget till konferensen utgörs av skriftliga omdömen från undervisande lärare. Alla elever får ett omdöme, vare sig det går bra eller dåligt. Det skriftliga omdömet lägger undervisande lärare på Elevdokument på SharePoint där varje klass har en egen mapp. **Under konferensen diskuteras endast de elever där vi bedömer att åtgärder krävs, eller där F riskeras i kursen.** Mentor har dock möjlighet att begära annan information vid behov. Mentorerna samlar sedan ihop alla omdömen som finns om deras mentorselever och får så ett material som ligger till grund för utvecklingssamtalet.

LÄGESRAPPORT PER KLASS

Efter mitterminskonferenserna, två gånger per läsår, sammanställs en lägesrapport över elevernas studiesituation. **Endast elever där vi bedömer att åtgärder krävs, eller där F riskeras i kurser, tas upp i lägesrapporten.** Bedömning, orsaker och förslag på åtgärder dokumenteras, till exempel så här:

Lägesrapport för WHxx:s studieresultat

Elev XX

Svår att komma i kontakt med och har hög frånvaro. F-varnad i **Svenska 2**. I **Engelska 6** saknas två uppgifter i litteratur och en muntlig presentation om praktiken. Klarar just nu inte kriterierna för E i **Ma 2**.

Åtgärder: Extraundervisning i matte på novemberlovet. Mentor och elev lägger tillsammans upp en plan för restuppgifterna. Rektor sammankallar till en EVK (Elevvårdskonferens).

Med hjälp av lägesrapporten kan mentor sammanställa en bild av elevens studiesituation inför det utvecklingssamtal som sker en gång per termin med mentor, elev och föräldrar. Lägesrapporten ger också skolledningen en tydlig bild av vilket stöd och vilka åtgärder som behöver sättas in på skolan den närmaste tiden, och i vilken omfattning.

UTVECKLINGSSAMTAL

Utvecklingssamtal erbjuds en gång per termin, efter mitterminskonferenserna. Deltagande är mentor, elev och vårdnadshavare. Myndig elev kan välja att träffa mentor på egen hand, men mentorerna brukar uppmuntra till vårdnadshavares närvaro även efter att eleven fyllt 18 år. Utvecklingssamtalet kan ske på distans via Teams eller på skolan.

BETYGET F

Betyget F sätts av läraren när eleven inte uppnått alla E-kriterier i en kurs. Det går till så här:

- Undervisande lärare har ett samtal med eleven och förklarar orsakerna till F-betyget och vad eleven behöver göra för att nå minst E-nivå. Det ska finnas en gemensam plan. Absolut nödvändigt är också att F:et inte kommer som en överraskning för eleven, utan att regelbunden respons under kursens gång har gjort eleven medveten om sina egna prestationer och möjligheterna till att förbättra dem.
- Undervisande lärare registrerar F-betyget i Schoolsoft.
- Undervisande lärare mailar elev, mentor, rektor, skoladministratör och gärna föräldrar.
- Undervisande lärare dokumenterar F-betyget i sammanställningen som presenteras nedan.

KARTLÄGGNING AV F-BETYG

På Teams finns även den **sammanställning av samtliga kursers F-betyg för elever i årskurs 1, 2 och 3 som görs vid läsårets slut**. Elevens namn, orsaker till det underkända betyget och hur eleven ska kunna nå ett godkänt betyg anges. Det kan till exempel vara rester som måste lämnas in, att elevens prestationer generellt inte når upp till E-kriterierna eller att frånvaron varit så hög att läraren saknar tillräckligt underlag för att kunna göra en bedömning. Så här kan det se ut:

Tillverkningsunderlag

Elev Elevsson WHxx	Uppfyller inte vissa betygs-kriterier på grund av rester.	Lämna in: ▪ Ritningsprojekt. ▪ Prov: Toleranser.
-----------------------	---	--

Kartläggningen av F-betyg används till exempel för att beräkna hur många elever som eventuellt ska gå på sommarskola några dagar efter terminens slut, med vilka man kanske behöver ha en diskussion om möjligheten och lämpligheten att läsa fortsättningskursen under hösten och för att så tidigt som möjligt planera in omprovsdatum och perioder då extraundervisning kan läggas in under nästa termin. Antalet F i en kurs utgör också ett underlag för det pedagogiska utvärderings- och utvecklingsarbetet.

PEDAGOGISK KARTLÄGGNING

Inför varje nytt läsår ger undervisande lärare rekommendationer om vilka elever i årskurs ett och två som man bedömer kunna läsa fortsättningskursen under nästa läsår eller välja till kurser som innebär en utökad studieplan. Läraren i svenska gör alltså en bedömning av huruvida det är lämpligt att en elev som läst klart kursen Svenska 1 ska fortsätta att läsa Svenska 2-kursen. Orsaker som kan göra att läraren sätter ett frågetecken eller ett "N" (Nej, rekommenderas inte) kan vara att eleven är långt ifrån att klara Svenska 1, att eleven själv visat stort ointresse och har en negativ attityd till ämnet eller att eleven med nöd och näppe klarat Svenska 1 och av läraren därför bedöms få stora svårigheter att klara nästa kurs, oavsett det stöd och de hjälpmedel som finns att tillgå. Så här kan det se ut:

Svenska 3

Sapfo	J
Platon	?
Aristoteles	N
Homeros	J

Den pedagogiska kartläggningen ligger sedan till grund för planering av kurser, tjänstefördelning och schemaläggning. Den är också ett viktigt redskap för mentor i arbetet med mentorselevernars studiesituation.

HANDLINGSPLAN

Vid behov ska en handlingsplan för eleven upprättas. Det gäller i de fall då elevens studiegång av olika skäl är i fara. Handlingsplanen upprättas gemensamt med mentor, elev, vårdnadshavare och rektor. Där finns en beskrivning av anledningen till problemen och vilka kurser som framför allt berörs. I handlingsplanen beskrivs också vad skolan ska göra, vad eleven ska göra och vad hemmet ska göra. Datum för uppföljning anges också.